A

2013

CODE

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक

BOOKLET NO.

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य अध्ययन – I

वेळ : 2 (दोन) तास

एकूण प्रश्न : 150

एकूण गुण : 150

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 150 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

केंद्राची संकेताक्षरे ↑   शेवटचा अंक ↑

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच ''उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक तीन चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील''.**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

1. पृथ्वीच्या अंतर्गत भागात वेगवेगळे गुणधर्म असलेले तीन विभाग ओळखले गेले उदा, कवच, प्रावरण व गाभा

(a) सीयाल व सीमा यांच्या मधील घनतेत बदल होणाऱ्या क्षेत्रास कॉनरॅड विलगता म्हणून ओळखले जाते.

(b) भूकंप लहरींच्या गतीमध्ये अचानक बदल होणाऱ्या क्षेत्रास मोहो विलगता म्हणून ओळखले जाते.

(c) प्रावरण-गाभा सीमारेषा ही गटेनबर्ग विलगतेने ठरविली जाते.

वरील विधानांपैकी कोणते विधान/विधाने **सत्य** आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त

(3) (a) आणि (c) फक्त (4) (a), (b) आणि (c)

Three zones of varying properties have been identified in the earth i.e. crust, mantle and core.

(a) The area of change in density between sial and sima is known as Conrad discontinuity.

(b) The area of sudden change in seismic waves velocity is known as Moho discontinuity.

(c) The mantle - core boundary is determined by Gutenberg discontinuity.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (b) and (c) only

(3) (a) and (c) only (4) (a), (b) and (c)

---

2. धूपे बरोबर खालीलपैकी कोणते मुख्य अन्नद्रव्य जास्त प्रमाणात निघून जाते ?

(1) नत्र (2) पालाश (3) स्फुरद (4) लोह

Which of the following macro nutrient is lost much with the soil erosion ?

(1) Nitrogen (2) Potassium (3) Phosphorous (4) Iron

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

3. **यादी क्र.** I व **यादी क्र.** II ची योग्य जुळणी करून खाली दिलेल्या अंक प्रणालीतून अचूक उत्तरे शोधून

यादी क्र. I		**यादी क्र. II**	
(a)	कार्बनडाय ऑक्साईड	(i)	नायट्रोजन खतांचा वापर, पशूंचे टाकाऊ पदार्थ
(b)	मिथेन	(ii)	शितपेटया, वातानुकुलन यंत्रणा
(c)	नायट्रस ऑक्साईड	(iii)	निर्वनीकरण
(d)	सी.एफ.सी.	(iv)	भातशेती, सखोल पशूपालन

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(4)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)

Match the **List I** and **II** and select the correct answers by using codes given below.

List I		**List II**	
(a)	Carbon dioxide	(i)	Use of Nitrogen fertilizers, Livestock wastes
(b)	Methane	(ii)	Refrigerators and Air - conditioners
(c)	Nitrous oxide	(iii)	Deforestation
(d)	CFC's	(iv)	Rice paddy, Intensive cattle farming

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(4)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

4. खालील विधानांचा विचार करून योग्य पर्याय निवडा.

विधान (a) : ग्रामीण–शहरी स्थानांतर हे भारतीय लोकसंख्येचे वैशिष्ट्य आहे.

विधान (b) : ग्रामीण भागातून स्थानांतराचे मुख्यकारण रोजगार आहे.

(1) विधान (a) आणि (b) दोन्ही बरोबर आहेत आणि विधान (b) हे (a) चे योग्य स्पष्टीकरण/कारण आहे.

(2) विधान (a) आणि (b) दोन्ही बरोबर आहेत परंतु विधान (b) हे (a) चे योग्य स्पष्टीकरण/कारण नाही.

(3) विधान (a) बरोबर आहे व विधान (b) चूक आहे.

(4) विधान (a) चूक आहे व विधान (b) बरोबर आहे.

Examine the following statements and select the **correct** option.

Statement (a) : Rural - urban migration is a characteristic of Indian population.

Statement (b) : Migration from the rural area is basically for employment.

(1) Statement (a) and (b) both are correct, statement (b) is a correct explanation of (a).

(2) Statement (a) and (b) both are correct but statement (b) is not the correct explanation of (a).

(3) Statement (a) is correct but statement (b) is not correct.

(4) Statement (a) is incorrect but statement (b) is correct.

---

5. सुदूर संवेदन प्रणाली जी नैसर्गिकरित्या उपलब्ध असलेल्या उर्जेचे मापन करते. त्याला __________ म्हणतात.

(1) क्रियाशील संवेदक (2) प्रतिक्रियाशील संवेदक

(3) निष्क्रिय संवेदक (4) वरीलपैकी एकही नाही

Remote sensing systems which measure naturally available energy is called as __________.

(1) Active sensors (2) Reactive sensors

(3) Passive sensors (4) None of the above

---

6. पुढीलपैकी कोणी 'दांडी संचलनाची' तुलना नेपोलीयनने एल्बाहून परतल्यावर पॅरीसकडे केलेल्या संचलनाशी केली होती ?

(1) जवाहरलाल नेहरु (2) सुभाष चंद्र बोस

(3) इंग्लीश पत्रकार (4) फ्रेंच पत्रकार

Who amongst the following compared the 'Dandi March' to Napoleon's March to Paris on his return from Elba ?

(1) Jawaharlal Nehru (2) Subhash Chandra Bose

(3) English Journalists (4) French Journalists

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

7. तो एक गणिती, खगोल शास्त्रज्ञ, शास्त्रज्ञ आणि नगररचनाकार होता. त्यांने जयपूर, दिल्ली, उज्जैन, बन
मथुरा येथे वेधशाळा बांधल्या. हा कोणता राजा होता ?

(1) सवाई माधवसिंग (2) राजा मानसिंग
(3) राजा तोडरमल (4) वरील एकही नाही

He was a Mathematician, an astronomer, a scientist and a townplanner. He built big observatories at Jaipur, Delhi, Ujjain, Benaras and Mathura. Who was this king ?

(1) Sawai Madhavsingh (2) Raja Mansingh
(3) Raja Todarmal (4) None of the above

---

8. असा कोणता देश आहे की ज्यात कोणतेही खनिज आढळत नाही ?

(1) फ्रांस (2) स्वित्झरलँड (3) स्वीडन (4) पेरू

Name a country where there are no known mineral deposits ?

(1) France (2) Switzerland (3) Sweden (4) Peru

---

9. 'युनियननिस्ट पार्टी' कोणत्या उद्देशासाठी स्थापन झाली होती ?

(1) हिंदूचे हितसंबंध रक्षण करण्यासाठी
(2) मुस्लीमांचे हितसंबंध रक्षण करण्यासाठी
(3) जमीनदारांचे हितसंबंध रक्षण करण्यासाठी
(4) व्यापाऱ्यांचे हितसंबंध रक्षण करण्यासाठी

What for was the Unionnist party established in Punjab ?

(1) To protect the interests of the Hindus
(2) To protect the interests of the Muslims
(3) To protect the interests of the landlords
(4) To protect the interests of the traders

---

10. डोंगराळ प्रदेशात जमिनीची धूप थांबविण्यासाठी बेंच टेरेसींग सर्वसाधारणपणे या उतारापर्यंत करण्यात येते __________.

(1) 16 ते 33% (2) 3 ते 5% (3) > 10% (4) 40 ते 45%

To control the soil erosion in hilly area bench terracing is usually practised on slopes ranging from __________.

(1) 16 to 33% (2) 3 to 5% (3) > 10% (4) 40 to 45%

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

11. यादी I व यादी II ची योग्य जुळणी करून खाली दिलेल्या अंक प्रणालीतून (codes) बरोबर उत्तर शोधून

	यादी I		**यादी II**
(a)	कोकणचे किनारी मैदान	(i)	ज्वारी, गहू, ऊस
(b)	कृष्णा खोरे	(ii)	भात, नारळ, आंबे
(c)	तापी खोरे	(iii)	ज्वारी, बाजरी, दूध
(d)	गोदावरी खोऱ्याचा वरचा प्रदेश	(iv)	कापूस व तेलबिया

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(2)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

Match the **List I** and **List II** and select the correct answer using codes given below :

	List I		**List II**
(a)	Konkan coastal plain	(i)	Jawar, Wheat, Sugarcane
(b)	Krishna Basin	(ii)	Rice, Coconut, Mango
(c)	Tapi Basin	(iii)	Jawar, Bajara, Milk
(d)	Uppar Godavari Basin	(iv)	Cotton and Oilseeds

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(2)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

---

12. 1942 च्या भारत छोडो आंदोलनात ब्रिटिशांविरुद्ध भूमिगत चळवळ चालविणाऱ्या क्रांतिकारी महिला कोण ?

(a) अरुणा असफ अली (b) सुचेता कृपलानी

(c) उषा मेहता (d) विजयालक्ष्मी पंडीत

(1) (a), (c) व (d) (2) (a), (b) व (d)

(3) (a), (b) व (c) (4) (a), (b), (c) व (d)

Who were the revolutionary women of the underground movement against the British at the time of Quit India Movement, 1942 ?

(a) Aruna Asaf Ali (b) Sucheta Kruplani

(c) Usha Mehata (d) Vijayalaxmi Pandit

(1) (a), (c) and (d) (2) (a), (b) and (d)

(3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

13. खालील परिस्थितीत तुषार सिंचन पद्धत चांगल्या प्रकारे काम करू शकत नाही –

(1) वाऱ्याचा जास्त वेग (2) जास्त रोपांची घनता

(3) कमी रोपांची घनता (4) उताराची जमीन

Sprinkler irrigation system does not work well under following conditions :

(1) High wind velocity (2) High plant density

(3) Low plant density (4) Area having slope

---

14. खालीलपैकी हरितगृह वायूमध्ये __________ वायूचे प्रमाण औद्योगिक क्रांतीच्या सुरवातीच्या 700 ppb पासून आता 1750 ppb पर्यंत वाढले आहे.

(1) कार्बन डायऑक्साईड (2) नायट्रोजन डाय ऑक्साईड

(3) ओझोन (4) मिथेन

Of the following green - house gases, __________ concentration has increased from 700 ppb at the time of industrial revolution to 1750 recently.

(1) Carbondioxide (2) Nitrogen dioxide

(3) Ozone (4) Methane

---

15. खालील कोणते विधान बरोबर आहे ?

(a) कोळश्याला "पुरलेले सूर्यकिरण" म्हणतात कारण कित्येक वर्षांपूर्वी जमीनीखाली खोल जैविक भाग पुरल्या गेल्याते तो निर्माण होतो.

(b) नैसर्गिक तेल (पेट्रोलियम) व त्याच्या सहवस्तूंना "काळे सोने" म्हणून संबोधिले जाते कारण ते अतिशय किमती आहे.

(1) (a) बरोबर (b) नाही (2) (b) बरोबर (a) नाही

(3) (a) व (b) दोन्ही बरोबर नाहीत (4) (a) व (b) दोन्ही बरोबर

Which of the following statements is **correct** ?

(a) Coal is referred to as "Buried Sunshine" as it was formed millions of years ago when organic matter got buried under the layers of earth.

(b) Petroleum and its derivatives are called "Black Gold" as they are very valuable.

(1) (a) is correct (b) is not (2) (b) is correct (a) is not

(3) neither (a) nor (b) is correct (4) both (a) and (b) are correct

---

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

16. खालीलपैकी कोणता हरितगृह वायू नाही ?

(1) कार्बन डाय ऑक्साईड (2) क्लोरोफ्लूरो कार्बन

(3) हैड्रोजन (4) वरील एकही नाही

Which of the following is not greenhouse gas ?

(1) Carbon Dioxide (2) Chlorofluro carbon

(3) Hydrogen (4) none of the above

---

17. मूळ खडक, वातावरण, ऊंचखोलपणा, प्राणी-वृक्ष व काळ माती तयार करण्यास हात भार लावतात. पुढील कोणते कार्य ते करतात ते सांगा. (योग्य जोड्या लावून)

(a) मूळ खडक (i) मातीची जाडी वा खोली

(b) वृक्ष-प्राणी (ii) रंग, पोत व पारगम्यता

(c) वातावरण (iii) पालापाचोळा खत (ह्युमस) तयार होण्याचा वेग

(d) काळ (iv) रूप पालटण्याचा (वेदरिंगचा) वेग

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)

Parent rock, climate, relief, flora - fauna and time are the factors of soil formation. Relate the following factors with the activities they perform by matching the following.

(a) Parent rock (i) Thickness of soil profile

(b) Flora and fauna (ii) Colour, texture, permeability

(c) Climate (iii) Rate of humus formation

(d) Time (iv) Rate of weathering

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

18. खालीलपैकी कोणत्या शहरात 2007 साली वसुंधरा तास (Earth Hour) या संकल्पने अंतर्गत एक तास दिवे मालवण्याची कृती कार्बन प्रदूषणाबद्दल जाणीव करून देण्यासाठी अंमलात आली ?

(1) मुंबई (2) सिडनी (3) पर्थ (4) लंडन

In which of the following cities the idea of 'Earth Hour' in 2007 originated with simple appeal to people to turn off lights for an hour to raise awareness about carbon pollution ?

(1) Mumbai (2) Sydney (3) Perth (4) London

---

19. कोणत्या पट्टा पीक पद्धतीमध्ये कडधान्य अथवा गवत यांचे पट्टे शेतामध्ये कायम स्वरूपी ठेवले जातात ?

(1) समतल पट्टा (2) वारा प्रतिबंधक पट्टा

(3) वरील दोन्ही (4) वरीलपैकी एकही नाही

In which strip cropping strips of some legume or grass are left over permanently in the field ?

(1) Contour strip (2) Wind strip

(3) Both the above (4) None of the above

---

20. कोळशाच्या खाणीतील कोणता टाकावू घातक प्रदुषक पाण्याचा जडपणा वाढविण्यास कारणीभूत आहे ?

(1) कार्बनडाय ऑक्साईड (2) नायट्रिक ऑक्साईड

(3) सल्फ्यूरीक आम्ल (4) वरील सर्व

Which serious pollutant from coal mines waste causes hardness of water ?

(1) Carbon dioxide (2) Nitric oxide

(3) Sulphuric acid (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

21. जोड्या जुळवा :

(a)	कायमधारा पद्धती	(i)	मुंबई आणि मद्रास
(b)	महालवारी पद्धत	(ii)	बंगाल, बिहार, बनारस
(c)	माल्गुझारी पद्धत	(iii)	पंजाब, आग्रा, अवध
(d)	रयतवारी पद्धत	(iv)	सेंट्रल प्रॉव्हीन्स

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

Match the following :

(a)	Permanent settlement	(i)	Bombay and Madras
(b)	Mahalwari System	(ii)	Bengal, Bihar, Benaras
(c)	Malguzari System	(iii)	Punjab, Agra, Avadh
(d)	Ryotwari System	(iv)	Central Provinces

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

---

22. __________ यांना आंबेडकर त्यांच्या तीन गुरुंपैकी एक मानत, पहिले गौतम बुद्ध व दुसरे महात्मा फुले यांना ते गुरु मानीत.

(1) तुकाराम (2) कबीर (3) नामदेव (4) एकनाथ

Ambedkar hailed __________ as one of his three Gurus, the two others being Gautama Buddha and Mahatma Phule.

(1) Tukaram (2) Kabir (3) Namdeo (4) Eknath

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

23. जसे कार्बन डाय ऑक्साईड चे आकाशातील प्रमाण वाढते उष्णता वाढते व त्यामुळे ________.

(a) वातावरणीय पट्टे विषुववृत्ता (इक्वेटर) पासून धृवाकडे सरकतील व वृक्षवल्लीही विषुववृत्तापासून दूर जातील.

(b) कीड, किडे उष्ण वातावरणात अधिक वाढतील. तद्वतच रोगराईही वाढेल.

आता सांगा काय शक्य आहे.

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) (a) आणि (b) (4) न (a) न (b)

As the carbon dioxide content increases in the atmosphere the temperature would increase and as a result :

(a) the climatic belts will shift from equator towards pole, the vegetation would also shift away from the equator.

(b) insects and pests will increase in the warmer climate conditions. Thus pathogenic diseases will multiply.

State what is possible

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) Neither (a) or (b)

---

24. आभासी रंग प्रतिमांमधे लाल रंग कोणत्या रंगात दिसतो.

(1) निळ्या (2) काळ्या (3) हिरव्या (4) नारंगी

The false colour images display the red colour as :

(1) Blue (2) Black (3) Green (4) Orange

---

25. सोशल कॉन्फरंस स्थापन करण्यास कोणी पुढाकार घेतला ?

(a) सोशल कॉन्फरंस गटाचे असे प्रयत्न होते की सामाजिक समस्या काँग्रेसच्या अधिवेशनात चर्चिल्या जाव्यात.

(b) काँग्रेस पुढारी त्यास प्रतीकूल होते.

(c) म्हणून सोशल कॉन्फरन्स 1887 मध्ये काँग्रेस अधिवेशनानंतर आयोजित केली गेली.

(d) दोधांमधे वितंड टाळण्यास त्यांनी जाहीर केले की सोशल कॉन्फरन्स काँग्रेस आधिवेशनाच्या दालनात होणार नाही.

(1) न्यायमुर्ति रानडे (2) केशवचंद्र सेन

(3) गोपाळ गणेश अगरकर (4) गोपाळ कृष्ण गोखले

Who took efforts for the foundation of the social conference ?

(a) The group wanted social problems to be discussed in the session of the Congress.

(b) The leaders of the Congress were opposed to it.

(c) The Social Conference was therefore organised in 1887 after the session of the Congress.

(d) In order to prevent conflicts he declared that the sessions of the Conference would not take place in the same hall of the Congress.

(1) Justice Ranade (2) Keshavchandra Sen

(3) Gopal Ganesh Agarkar (4) Gopal Krishna Gokhale

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

26. जेव्हा त्या प्रधानमंत्री होत्या त्यावेळी त्यांच्याबाबत म्हंटले जायचे की ''भारतीय राजनीतीमध्ये त्या केवळ एकट्या पुरूष आहेत!'' त्यांच्या पित्याचा कालावधी 17 वर्षे एवढा मोठा होता. तिने जवळपास किती वर्षे राज्य केले?

(1) नऊ वर्षे (2) अकरा वर्षे (3) तेरा वर्षे (4) सोळा वर्षे

When she was the Prime Minister of India it was said of her that "She was the only man in Indian Politics!" Her father had a tenure of 17 long yrs. For almost how long did she reign ?

(1) Nine years (2) Eleven years (3) Thirteen years (4) Sixteen years

---

27. कोणत्या झाडाचे लाकूड आगपेट्यांच्या काड्या बनविण्यास वापरले जाते?

(1) सागवान (2) साल (3) पॉपलर (4) निलगिरी

The wood of which tree is used for making matchbox sticks ?

(1) Teak (2) Sal (3) Popular (4) Eucalyptus

---

28. जोड्या जुळवा :

	वारे		स्थान
(a)	गरजणारे चाळीस	(i)	50° द. अक्षवृत्त
(b)	शूर पश्चिमी वारे	(ii)	5° ऊ. ते 5° द. अक्षवृत्त
(c)	उन्मत्त साठ	(iii)	40° द. अक्षवृत्त
(d)	शांत पट्टा	(iv)	60° द. अक्षवृत्त

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

Match the pairs :

	Winds		**Location**
(a)	Roaring Forties	(i)	50° S latitude
(b)	Furious fifties	(ii)	5° N to 5° S latitude
(c)	Shrieking sixties	(iii)	40° S latitude
(d)	Doldrums	(iv)	60° S latitude

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

29. समाज सुधारकाला ओळखा -

(a) त्यांनी स्त्री मुक्ती साठी काम केले व पुनर्विवाह उत्तेजक मंडळ स्थापन केले.

(b) त्यांनी स्वत: विधवेशी विवाह केला.

(c) त्यांनी ईश्वरचंद्र विद्यासागरांचे ''विधवाविवाह'' चे मराठीत भाषांतर केले.

(d) त्यांनी हिंदुस्थानचा इतिहास, अभंगाज ऑफ तुकाराम व बऱ्याच इंग्रजी व मराठी डिक्शनऱ्या काढल्या.

(1) बाबा पद्मानजी (2) विष्णुशास्त्री पंडीत

(3) गोपाळ गणेश आगरकर (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Identify the social reformer!

(a) He worked for the emancipation of women and established Punarvivaha Uttejak Mandal.

(b) He himself married a widow.

(c) He translated Ishwar Chandra Vidyasagar's "Vidhwavivah" into Marathi.

(d) He is also the auditor of 'Hindustancha Itihas' 'Abhangas of Tukaram' and various dictionaries in English and Marathi.

(1) Baba Padmanji (2) Vishnushastri Pandit

(3) Gopal Ganesh Agarkar (4) None of the above

---

30. खालील कोणते विधान चुकीचे आहे ?

(a) दक्षिण पठारात गोदावरीचे खोरे दुसरे सर्वात मोठे खोरे असून ते भारताचे 10% क्षेत्र व्यापते.

(b) गोदावरीनंतर कृष्णा नदीचे खोरे सर्वात मोठे आहे.

(c) महानदीचे खोरे पठारातील तिसरे सर्वात मोठे खोरे आहे.

(d) नर्मदा व कावेरी नद्यांचे खोरे जवळपास सारखे आहे.

(1) (b) (2) (c) (3) (d) (4) कोणतेही नाही

Which statement amongst the following is **incorrect** ?

(a) The Godavari in the southern peninsula has the second largest river basin covering 10% of the area of India.

(b) Next to Godavari is the Krishna basin in the region.

(c) Mahanadi has the third largest basin in the peninsula.

(d) The basin of the Narmada and of the Kaveri are of about the same size.

(1) (b) (2) (c) (3) (d) (4) None

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

31. गेंड्याच्या शिंगाचा प्रमुख औषधीयुक्त उपयोग काय समजला जातो ?

(1) कर्करोगावर औषध (2) लैंगिक इच्छा वाढविणे

(3) रक्त शुद्धी (4) रेचक

What is the alleged medicinal property of Rhino horn ?

(1) Cancer relief (2) Aphrodisiac

(3) Blood purifier (4) Laxative

---

32. वारली पेंटिंगला कोणी सुरवात केली ?

(1) जीवा सोमा म्हसे (2) व्यंकटेश अन्नम

(3) चामुलाल रथ्वा (4) गोविंद गारे

Who is the founder of Warli painting ?

(1) Jiva Soma Mhase (2) Venkatesh Annam

(3) Chamulal Rathva (4) Govind Gare

---

33. मध्यवर्ती वाळवंट विभाग संशोधन केंद्र जोधपूर हे कोणत्या संशोधनाशी संबंधीत आहे ?

(1) जमीन धुपीचे परिणाम (2) पाण्याने होणाऱ्या धुपीचे परिणाम

(3) वाऱ्याने होणाऱ्या धुपीचे परिणाम (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

What is the Central Arid Zone Research Institute (CAZRI) concerned with ?

(1) Soil erosion problems (2) Water erosion problems

(3) Wind erosion problems (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

34. खालीलपैकी कोणते घटक परिसंस्थेच्या कार्यात महत्वपूर्ण भूमिका पार पाडतात ?

(a) अन्नसाखळी

(b) अन्नजाळी

(c) उर्जा विनिमय स्तर

(d) परिस्थितिकीय सुस्थाने

(1) (a) आणि (b) (2) (a), (b) आणि (c)

(3) (a), (b) आणि (d) (4) वरील सर्व

Which of the following components play an important role in the function of Ecosystem ?

(a) Food chain

(b) Food web

(c) Trophic level

(d) Ecological Niches

(1) (a) and (b) (2) (a), (b) and (c)

(3) (a), (b) and (d) (4) All the above

---

35. स्वातंत्र्यपूर्व काळात कोणता दिवस 'स्वातंत्र्य दिन' म्हणून साजरा करण्यात आला ?

(1) 26 जानेवारी, 1949 (2) 26 जानेवारी, 1930

(3) 26 जानेवारी, 1931 (4) 24 जानेवारी, 1930

Which day was celebrated as "Independence Day" during the pre - independence period ?

(1) 26 January, 1949 (2) 26 January, 1930

(3) 26 January, 1931 (4) 24 January, 1930

---

36. अल-नीनो (El Nino) व ला-नीना (La Nina) हे __________.

(1) दोघेही पूर्व प्रशांत महासागर जलाचे तापमान घटवितात.

(2) दोघेही पूर्व प्रशांत महासागर जलाचे तापमान वाढवितात.

(3) दोघेही मेक्सिकोच्या आखातामधील सागरजलाचे तापमान वाढवितात.

(4) दोघेही त्यांच्याविरुद्ध दिशांना जागतिक तापमान व पर्जन्यमान आकृतीबंधात बदल घडवून आणतात.

El Nino and La Nina __________.

(1) Both decrease water temperatures in the Eastern Pacific ocean.

(2) Both increase water temperatures in the Eastern Pacific ocean.

(3) Both increase water temperatures in the Gulf of Mexico.

(4) Produce changes in opposite direction in global temperature and precipitation patterns.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

37. भारत छोडो आंदोलनामध्ये काँग्रेस रेडिओ चालविण्याची महत्वपूर्ण भूमिका कोणी पार पाडली ?

(1) सरोजिनी नायडू (2) उषा मेहता

(3) कमला नेहरु (4) इंदिरा गांधी

Who played a very important role of running the Congress Radio during the Quit India Movement ?

(1) Sarojini Naidu (2) Usha Mehata

(3) Kamala Nehru (4) Indira Gandhi

---

38. पृथ्वी वरील पाण्याबाबत काय बरोबर नाही ?

(a) समुद्रात पृथ्वीवरचे 2/3 पाणी आहे परंतु हे पाणी माणसाला उपयुक्त नाही.

(b) ताजे पाणी (मीठ नसलेले) केवळ 2.7% आहे.

(c) केवळ 1% ताजे पाणी माणसास उपयुक्त आहे.

(d) सुमारे 70% ताजे पाणी हिमनद्या व बर्फाच्या स्वरूपात अंटार्टिका, ग्रीनलँड व पर्वतरांगात आहे. त्याच्या ठिकाणामुळे ते दुरापास्त आहे.

पर्याय :

(1) (b) आणि (c) (2) (c) आणि (d)

(3) (b) आणि (d) (4) वरील पैकी एकही नाही

Which of the statements given below are **incorrect** about water on the earth ?

(a) The oceans cover two thirds of the earth's surface however the ocean water is unfit for human consumption.

(b) Fresh water accounts for only about 2.7%.

(c) Only 1% of fresh water is available and fit for human use.

(d) About 70% of the fresh water occurs as ice sheets and glaciers in Antartica, Greenland and mountain ranges. Due to their location they are in accessible.

Options :

(1) (b) and (c) (2) (c) and (d)

(3) (b) and (d) (4) None of the above

---

39. महाराष्ट्रातील पहिले अधिकृत इलेक्ट्रॉनिक कचरा (E - waste) गोळा करण्याचे केंद्र ________ येथे सुरु झाले.

(1) गोरेगाव (2) बोरीवली (3) अंधेरी (4) सांताक्रुझ

The first authorised E - waste collection centre in Maharashtra has started at ________.

(1) Goregaon (2) Borivli (3) Andheri (4) Santacruz

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

40. खालीलपैकी कोणता जिल्हा दुधा-तुपाचा जिल्हा म्हणून ओळखला जातो ?

(1) जळगाव (2) कोल्हापूर (3) धुळे (4) सांगली

Which of the following districts is known as Milk - Ghee district ?

(1) Jalgaon (2) Kolhapur (3) Dhule (4) Sangli

---

41. ईश्वरचंद्र विद्यासागर यांचे सर्वात जास्त उल्लेखनीय कार्य पुढील पैकी कोणत्या क्षेत्रात होते ?

(1) सती प्रथा नष्ट करणे. (2) विधवा पुनर्विवाह

(3) हुंडा प्रथा नष्ट करणे. (4) विवाह वय

Ishwarchandra Vidyasagar did remarkable work in which of the following fields ?

(1) End the practice of sati (2) Widow remarriage

(3) To end dowry system (4) Marriage age

---

42. लेडी डफरीन फंड महिलांच्या _________ शिक्षणाकरिता मदत करी.

(1) डॉक्टर (2) परिचारिका

(3) परिचारिका व सुईण (4) डॉक्टर, परिचारिका व सुईण

Lady Dufrin Fund provided help to women for education for becoming _________.

(1) Doctors (2) Nurses

(3) Nurses and midwives (4) Doctor, Nurses and midwives

---

43. औषध-निर्माण कारखान्यातून येणारा कोणता जडधातू मानवास काविळ रोग होण्यास कारणीभूत ठरतो ?

(1) अर्सेनिक (2) निकेल (3) शिसे (4) क्रोमियम

Give the name of a heavy metal which occurs in pharmaceutical industries and causes Jaundice in human beings :

(1) Arsenic (2) Nickel (3) Lead (4) Chromium

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

44. सागरतटीय नियमन क्षेत्र अधिसूचना 2011 नुसार कोणते क्षेत्र संरक्षण व संवर्धन करण्यास निश्चित केले आहे ?

(a) ओहोटी रेषेपासून जमिनीकडे 500 मीटर

(b) भरती रेषेपासून जमिनीकडे 500 मीटर

(c) ओहोटी रेषेपासून समुद्राकडे 12 नाविक मैल

(d) भरती रेषेपासून समुद्राकडे 12 नाविक मैल

(1) (b) आणि (d) (2) (a) आणि (c) (3) (a) आणि (d) (4) (b) आणि (c)

Which of the following regions according to "Coastal Regulation Zone Notification 2011" are to be conserved and protected ?

(a) 500 m on the landward side from low tide line

(b) 500 m on the landward side from high tide line

(c) 12 nautical miles on the seaward side from low tide line

(d) 12 nautical miles on the seaward side from high tide line

(1) (b) and (d) (2) (a) and (c) (3) (a) and (d) (4) (b) and (c)

---

45. विल्यम बेंटिक याच्या काळात भारतीय लोकांना शिक्षण देण्यासंबंधी दोन परस्परविरोधी मत प्रवाह होते योग्य ते ओळखा ?

(a) सर एच.ए. विल्सन – भारतीयांना पौर्वात्य शिक्षण द्यावे.

(b) डेव्हिड हेयर – भारतीयांना देशी शिक्षण द्यावे.

(c) सर चार्लस ट्रव्हेलियन – भारतीयांना पाश्च्यात्य शिक्षण द्यावे.

(d) लॉर्ड एल्फिंस्टन – मातृभाषेतून शिक्षण द्यावे.

(1) फक्त (a) बरोबर आहे (2) (d) बरोबर आहे

(3) (a) व (c) बरोबर आहे (4) (b) व (d) बरोबर आहे

Choose the correct alternative of the following : there were views and counter views during the period of William Bentinck regarding educating Indians :

(a) Sir H.A. Wilson - To give oriental education

(b) David Hare - To give local education

(c) Charles Trevelyan - To give western education

(d) Lord Elphinston - To give education in mother language

(1) Only (a) is correct (2) (d) is correct

(3) (a) and (c) is correct (4) (b) and (d) is correct

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

46. पुढील दोन विधाने विचारात घ्या :

(a) नर मोर उत्कृष्ट नाचतो.

(b) कोकिळा (मादी) उत्कृष्ट गाते.

आता सांगा की :

(1) (a) बरोबर परंतु (b) नाही (2) (b) बरोबर परंतु (a) नाही.

(3) (a) व (b) दोन्ही बरोबर (4) न (a) बरोबर न (b)

Consider the following two statements :

(a) Male Peacock dances well.

(b) Female Koel sings well.

Now state whether :

(1) (a) is correct but (b) is not (2) (b) is correct but (a) is not

(3) both (a) and (b) are correct (4) neither (a) nor (b) is correct

---

47. __________ छायाचित्रण हे सर्वसाधारणरित्या एकेरी भिंग मांडणीच्या छायाचित्रकाद्वारे घेतात अशा छायाचित्रांचा वापर सुदूर संवेदन आणि भू मानचित्र अभ्यासात होतो.

(1) तिरकस (2) समतल (3) विस्तृतकोन (4) लंब रूप

__________ photographs taken with a single - lens frame camera is most commonly used in a aerial photography for remote sensing and mapping purposes.

(1) oblique (2) Horizontal (3) Wide angle (4) Vertical

---

48. सांडपाणी दिलेल्या जमिनीत खालीलपैकी कोणत्या वनस्पतिमध्ये जडधातूचे (heavy metals)प्रमाण अधिक आढळते ?

(1) जंगलातील झाडे (2) शोभेच्या वनस्पती

(3) पालेभाज्या (4) गवत

In which of the following plants accumulation of heavy metals is more when grown on sewage irrigated soils ?

(1) Forest trees (2) Ornamental plants

(3) Leafy vegetables (4) Grass

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

49. किड-रोग नाशकांचा अधिक वापर केल्यास होणारे परिणाम -

(1) युट्रोफिकेशन

(2) जैवसंचय (बायो अक्युमिलेशन), जैव विस्तृतीकरण (बायोमॅग्निफिकेशन)

(3) आंधळेपणा

(4) वरील सर्व

The excess use of pesticides cause :

(1) Eutrophication

(2) Bio - accumulation and biomagnification

(3) Blindness

(4) All the above

---

50. बेसेल कराराचा संबंध _________ शी आहे.

(1) धोकादायक कचऱ्याची वाहतूक आणि साठवणूक

(2) जैवविविधतेस धोका

(3) वाळवंटीकरण

(4) घन कचऱ्याचे व्यवस्थापन

The Basel Convention refers to :

(1) Transportation and dumping of hazardous waste.

(2) Threats to Biodiversity.

(3) Desertification.

(4) Solid waste management.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

51. पुढील चार विधानांपैकी काय चुकीची आहे ?

(1) लोकसंख्येतील झपाट्याने वाढ ही वाढत्या कृषी उत्पादनाच्या मागणीला मुख्यत: कारणीभूत आहे.

(2) जशी कृषी उत्पादनाची मागणी वाढते तशी खतांची मागणी वाढते.

(3) भारत जगात चायना व अमेरिकेनंतर चे तिसरे मोठे राष्ट्र आहे नत्रजनक खतांच्या उत्पादनात.

(4) कृषि उत्पादनाची खतांच्या वापराशी असलेली अत्यंत सकारात्मक प्रतिक्रिया फार आनंददायक आहे.

Which of the following four statements is **incorrect** ?

(1) The rapid increase in population is the main reason for the growing demand of agricultural products.

(2) As the demand of agricultural products increases so does the demand for nutrients/ fertilizers.

(3) India is the third largest producer of nitrogenous fertilizers in the world only behind China and USA.

(4) The overwhelming response of agricultural productivity to the application of fertilizers is heartening.

---

52. संयुक्त संस्थानांनी केले त्या प्रमाणे न करता पुढीलपैकी कोणत्या देशांनी पोखरण येथे 11 मे 1998 ला भारताने केलेल्या अणूचाचणीनंतरही भारताशी नेहमीसारखे आर्थिक संबंध ठेवले होते ?

(1) फ्रान्स, कॅनडा, जर्मनी (2) जर्मनी, डेनमार्क, स्विडन

(3) फ्रान्स, रशिया, जर्मनी (4) रशिया, फ्रान्स, नॉर्वे

Which countries continued their normal economic ties with India unlike the U.S. even after Pokhran nuclear test on 11 May 1998 ?

(1) France, Canada, Germany (2) Germany, Denmark, Sweden

(3) France, Russia, Germany (4) Russia, France, Norway

---

53. भूपृष्ठावरिल काही पदार्थ, साधारणत: खडक आणि खनिज पदार्थ __________ मुळे प्रतिदिप्तीत होतात किंवा सदृश्य प्रकाशमान होतात.

(1) अवरक्त प्रारण (2) औष्णिक प्रारण

(3) सूक्ष्मतरंग प्रारण (4) जंबुपार प्रारण

Some Earth surface materials, primarily rocks and minerals, fluoresce or emit visible light when illuminated by __________.

(1) Infra - red Radiation (2) Thermal Radiation

(3) Microwave Radiation (4) U.V. Radiation

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

54. 'बया दार उघड' या भारूडाची रचना कोणी केली ?

(1) संत तुकाराम (2) एकनाथ (3) चोखामेळा (4) ज्ञानेश्वर

Who composed the Bharud 'Baya Dar Ughad' ?

(1) Sant Tukaram (2) Eknath (3) Chokhamela (4) Dnyaneshwar

---

55. ''इष्ट असेल ते बोलणार व साध्य असेल ते करणार'' हे ब्रीद वाक्य कुणाचे होते ?

(1) गोपाळ गणेश आगरकर (2) डॉ. आंबेडकर

(3) लो. टिळक (4) म. गांधी

"I shall say, what is just and do what is possible" whose motto was this ?

(1) Gopal Ganesh Agarkar (2) Dr. Ambedkar

(3) Lokmanya Tilak (4) Mahatma Gandhi

---

56. __________ काबीज केल्यानंतर राजांच्या संस्थानांचे भारतीय संघ राज्यात विलीनीकरण करण्याची प्रक्रिया पूर्ण झाली.

(1) काश्मीर (2) जुनागड (3) सातारा (4) वरील एकही नाही

With the accession of __________, the merger of princely states with the Indian Union was completed.

(1) Kashmir (2) Junagad (3) Satara (4) None of the above

---

57. खालील घटकांपैकी कोणते घटक खेड्याचा आकार ठरवतात ?

(a) प्रत्यक्ष लोकसंख्येचा आकार (size)

(b) लोकांना आधारदेण्याची भूमी क्षमता

(c) प्रदेशातील आर्थिक विकासाचा स्तर

(d) जमिनीच्या प्राकृतिक (Physical) मर्यादा

(1) (a), (b), (c) आणि (d) (2) (a) आणि (b)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

Which of the following factors determine the size of a village ?

(a) The absolute size of population

(b) Ability of the land to support the population

(c) Level of economic development in the region

(d) Physical limitations of the land

(1) (a), (b), (c) and (d) (2) (a) and (b)

(3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

58. जगामध्ये कोळसा उत्पादनात भारताचा क्रमांक अमेरिका व चायना नंतर तिसरा लागतो अथ्रासाईट कोळसा हा सर्वात कठीण व त्याचे कार्बन प्रमाण 90% असल्याने उत्कृष्ट समजला जातो.

बिटूमिनस कोळशामध्ये कार्बन चे प्रमाण 50% ते 80% असते. लिग्नाइट मध्ये कार्बन चे प्रमाण 40% असते.

आता सांगा की पुढील कोणते विधान बरोबर आहे ?

(a) भारतात उत्कृष्ट कोळश्याचे मोठ्या प्रमाणात साठे नाहीत.

(b) भारत उत्कृष्ट प्रतीच्या कोळश्याचा मोठा उत्पादक आहे.

(c) भारतातील बहुतांश कोळश्यात कार्बन प्रमाण 50 ते 80% आहे.

(d) भारतातील कोळसा साठा बहुतांशी लिग्नाइट प्रतीचा आहे.

(1) केवळ (c) (2) (a) व (c)

(3) (a) व (d) (4) केवळ (d)

India ranks third in the world after the USA and China in coal production.

Arthracite coal is the hardest and ranks highest among the coals with carbon content of 90 percent.

Bituminous coal has carbon content between 50 percent to 80 percent.

Lignite has about 40 percent carbon.

State whether

(a) India does not have extensive deposits of the highest grade coal.

(b) India is a major producer of the highest grade coal.

(c) Most of the coal India produces is with carbon content 50 to 80%.

(d) Large chunk of India coal deposits are in the form of lignite.

Which one of the above four statements is **correct** ?

(1) Only (c) (2) (a) and (c)

(3) (a) and (d) (4) Only (d)

---

59. खालीलपैकी कोणते पीक मृद व पाणी संधारण साधण्यासाठी उपयुक्त आहे ?

(1) मका (2) ज्वारी (3) बाजरी (4) चवळी

Which of the following crops helps in soil and moisture conservation ?

(1) Maize (2) Sorghum (3) Pearlmillet (4) Cow pea

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

60. गोफ हे लोकनृत्य महाराष्ट्राच्या कोणत्या प्रदेशातील लोकनृत्य आहे ?

(a) कोंकण (b) खानदेश (c) विदर्भ (d) मराठवाडा

पर्याय :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (c) (4) (c) आणि (d)

'Goph', folk dance belongs to which part of Maharashtra ?

(a) Kokan (b) Khandesh (c) Vidharbh (d) Marathwada

Options :

(1) (a) only (2) (a) and (b) (3) (b) and (c) (4) (c) and (d)

---

61. पिकांना ओलाव्याचा ताण पडलेल्या कालावधीत संरक्षक पाणी देण्यासाठी जलसंचयनाची (वॉटर हार्वेस्टिंग) प्रामुख्याने जी आखणी केली जाते त्यास ________ म्हणतात.

(1) पावसावरची शेती (2) अपधाव शेती

(3) कोरडवाहू शेती (4) वरील सर्व

A water harvesting system specifically designed to provide life saving irrigation to crops during the period of moisture stress is termed as ________.

(1) Rainfed farming (2) Runoff farming

(3) Dryland farming (4) All the above

---

62. त्रिमिती दृश्य तयार करण्यासाठी दोन द्विमितीय छाया चित्रांचे सुमारे ________ % आच्छादन त्रिमितीदर्शी खाली मांडावे लागते.

(1) 60 (2) 90 (3) 45 (4) 30

Three dimensional views of the terrain can be created by placing two successive photographs under a stereoscope, with approximately ________ % overlap.

(1) 60 (2) 90 (3) 45 (4) 30

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

63. असहकार चळवळीच्या तीन उद्देशांवर खिलाफत कमिटी व कॉंग्रेस यांचे एकमत झाले. हे तीन उद्देश कोणते ?

(1) खिलाफत चळवळीवर समाधानकारक तोडगा मिळविणे, पंजाब मध्ये केलेल्या चुका सुधारणे, व स्वराज्य मिळविणे.

(2) बंगाल प्रश्नावर समाधानकारक तोडगा मिळविणे, पंजाब मध्ये केलेल्या चुका सुधारणे, व स्वराज्य मिळविणे.

(3) अल्पसंख्यांकांच्या प्रश्नावर तोडगा मिळविणे, जालीयनवाला बागेत झालेल्या चुका सुधारणे व स्वराज्य मिळविणे.

(4) खिलाफत चळवळीवर तोडगा मिळविणे, बंगाल मधील चुक सुधारणे व स्वराज्य मिळविणे.

The Khilafat Committee and Congress agreed upon triple purpose of Non - Cooperation. Which were the three purposes ?

(1) Satisfactory solution of the khilafat question, redressal of the Punjab wrongs and attainment of Swaraj.

(2) Satisfactory solution of Bengal question, redressal of the Punjab wrongs and attainment of Swaraj.

(3) Satisfactory solution of the minority question, redressal of the Jalianwala Baug wrongs and attainment of Swaraj.

(4) Satisfactory solution of khilafat movement, redressal of the Bengal question and attainment of Swaraj.

---

64. पिकांच्या योग्य वाढीसाठी पोयटा (लोम) मातीत, हवा : पाणी : घन पदार्थ _________ प्रमाणात असावेत.

(1) 20 : 30 : 50 (2) 30 : 30 : 40 (3) 25 : 30 : 45 (4) 25 : 25 : 50

For optimum plant growth loam soil should have, air : water : solids in _________ proportion.

(1) 20 : 30 : 50 (2) 30 : 30 : 40 (3) 25 : 30 : 45 (4) 25 : 25 : 50

---

65. भारतीय नदी-जोड प्रकल्पामध्ये देशातील किती नद्या जोडण्यासाठी प्रस्तावित केल्या आहेत ?

(1) 10 (2) 25 (3) 37 (4) 47

Under Indian river - linking project, how many rivers are proposed to be linked ?

(1) 10 (2) 25 (3) 37 (4) 47

---

66. कोणाच्या नेतृत्वाखाली भारतीय लष्कराने हैद्राबाद विलिनीकरणाची कार्यवाही यशस्वी केली ?

(1) लेफ्टनंट जनरल राजेंद्रसिंग (2) लेफ्टनंट जनरल नंदा

(3) लेफ्टनंट जनरल थोरात (4) लेफ्टनंट जनरल थापासिंग

Under whose guidance did Indian Army successfully execute annexation of Hyderabad ?

(1) Lft. General Rajendra Singh (2) Lft. General Nanda

(3) Lft. General Thorat (4) Lft. General Thapa Singh

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

67. पेशवेकाळांत चित्रकामासाठी महाराष्ट्रामध्ये खालीलपैकी कोणत्या माध्यमांचा उपयोग केला जाई ?

(a) कापडी पट (b) काच

(c) भुर्जपत्र (d) लाकडी पट

(1) (a) आणि (b) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त

(3) (a) आणि (d) फक्त (4) वरील सर्व

Which of the following media were used for paintings in Maharashtra during the Peshwa period ?

(a) Cloth board (b) Glass

(c) Bhurgpatra (Palm leaves) (d) Wooden board

(1) (a) and (b) only (2) (b) and (c) only

(3) (a) and (d) only (4) All the above

---

68. साठवून ठेवलेल्या पाण्यातील शेवाळांची वाढ थांबविण्यासाठी कोणत्या पदार्थाचा मोठ्या प्रमाणात वापर करण्यात येतो ?

(1) कॉपर सल्फेट (2) शिसे (3) कोबाल्ट (4) कॅडमियम

Which compound is being used extensively in treatment of reservoir water to control growth of algae ?

(1) Copper sulphate (2) Lead (3) Cobalt (4) Cadmium

---

69. कमी पावसाच्या प्रदेशातील बागायती जमिनी कशामुळे क्षारयुक्त व चोपण (अल्कली युक्त) होतात ?

(1) कमी प्रमाणात अन्नद्रव्याचा निचरा

(2) पीक अवशेषांचा अती वापर

(3) असंतुलीत खतांचा वापर

(4) पाण्याच्या बाष्पीभवनामुळे पृष्ठभागातील थरांमध्ये क्षारांची वाढ

Irrigated soils in low rainfall region develop soil salinity and alkalinity due to ________.

(1) Inadequate leaching of nutrients

(2) Excess application of crop residues

(3) Imbalance in use of fertilizers

(4) Accumulation of salts in surface layer due to evaporation of water.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

70. खालीलपैकी कोणती शहरे सर्वात जास्त ध्वनीप्रदूषित आहेत ?

(1) न्यूयार्क-वाशिंगटन डी.सी. (2) कोलकात्ता-मुंबई

(3) शांघाय-टोकिओ (4) कराची-इस्लामाबाद

Which of the following are the noisiest cities in the world ?

(1) Newyork - Washington D.C. (2) Kolkata - Mumbai

(3) Shanghai - Tokyo (4) Karachi - Islamabad

---

71. 2001 - 2011 या कालावधीत महाराष्ट्रातील लोकसंख्या वाढीमध्ये घट झालेले जिल्हे :

(a) ठाणे (b) मुंबई (c) रत्नागिरी (d) सिंधुदुर्ग

(1) (a), (b) आणि (d) (2) (c) आणि (d) (3) (b), (c) आणि (d) (4) (a), (c) आणि (d)

During 2001 - 2011 in Maharashtra negative growth of population is seen in the districts :

(a) Thane (b) Mumbai (c) Ratnagiri (d) Sindhudurg

(1) (a), (b) and (d) (2) (c) and (d) (3) (b), (c) and (d) (4) (a), (c) and (d)

---

72. पिकांना स्फुरदाची जास्तीत जास्त उपलब्धता होण्यासाठी जमिनीचा सामू या दरम्यान असावा.

(1) 4.5 - 6 (2) 6 - 7 (3) 7.5 - 8.5 (4) 7.0 - 8.5

Maximum phosphate availability to plants is obtained when the soil pH is in the range of _________.

(1) 4.5 - 6 (2) 6 - 7 (3) 7.5 - 8.5 (4) 7.0 - 8.5

---

73. मुंबई शहर व उपनगरांत दहा जडवाहतूक क्षेत्रांत वाहनांच्या ध्वनी स्तरांचे मोजमाप केले गेले. त्यामध्ये सर्वात जास्त परिणाम झालेले तीन विभाग म्हणजे :

(1) गोरेगाव, सायन, मालाड (2) फोर्ट, दादर, मुलुंड

(3) कुर्ला, माटुंगा, भांडूप (4) गिरगांव, बांद्रा, बोरीवली

Noise level of vehicles was recorded in ten heavy traffic locations in Mumbai City and suburbans. The worst affected areas were :

(1) Goregaon, Sion, Malad (2) Fort, Dadar, Mulund

(3) Kurla, Matunga, Bhandup (4) Girgaon, Bandra, Borivli

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

74. कोणत्या कारखान्याच्या सांडपाण्यामध्ये अँथ्रॅक्स बॅसिली (Anthrax bacilli) हे रोगजंतू आढळतात ?

(1) मद्याचा कारखाना (2) कापड कारखाना

(3) खत कारखाना (4) कातडी कमविण्याचा कारखाना

Which industrial waste contains the pathogenic bacteria, *Anthrax bacilli* ?

(1) Alcohol distillary (2) Textile industry

(3) Fertilizer factory (4) Tannery

---

75. पुढील विधानांचा विचार करा.

(a) हिमालयाच्या नद्या या बर्फ व हिमनद्यांच्या वितळण्याने उगम पावतात.

(b) म्हणून हिमालयाच्या नद्या निरंतर वाहत असतात व पूर स्थिती ओढवतात.

(c) पावसाळ्यात हिमालयात भरपूर पाऊस पडतो.

(d) नद्या फुगतात व पूरस्थिती उद्भवते.

(1) चारही विधाने बरोबर परंतु (a) व (c) ही (b) व (d) करिता अनुक्रमे कारणीभूत नाहीत.

(2) (b) बरोबर व (a) त्याचे योग्य कारण आहे.

(3) (d) बरोबर व (c) त्यांचे योग्य कारण आहे.

(4) (b) व (d) दोन्ही बरोबर व (a) व (c) त्यांची बरोबर अनुक्रमे कारणे आहेत.

Consider the following statements :

(a) The Himalayan rivers are formed by melting snow and glaciers.

(b) Therefore the Himalayan rivers flow continuously causing floods.

(c) During monsoons Himalayas receive very heavy rainfall.

(d) The rivers swell causing frequent floods.

Now state whether

(1) All the four statements are correct though (a) and (c) are not necessarily the causative factors of (b) and (d) respectively.

(2) (b) is correct and (a) is the correct causative factor there of

(3) (d) is correct and (c) is the correct causative factor there of

(4) (b) and (d) both are correct and (a) and (c) are the correct causative factors there of respectively.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

76. **(X) विधान** - सूर्याच्या पृष्ठभागावरून उत्सर्जित होणारी सौरशक्ती लघुतरंगांच्या स्वरूपात बाहेर पडते या उ पृथ्वीच्या पृष्ठभागावरून उत्सर्जीत होणारी उर्जा ही दीर्घ तरंग लहरींच्या स्वरूपात बाहेर पडते.

(Y) कारण - पदार्थाचे तापमान जर अत्याधिक असेल तर त्यापासून उत्सर्जित होणाऱ्या उर्जेचे प्रमाण अत्याधिक असते. अशा प्रकारची उर्जा लघुतरंग स्वरूपात बाहेर पडते.

(1) (X) व (Y) बरोबर आहेत
(2) (X) बरोबर आहे, (Y) हे (X) चे स्पष्टीकरण नाही
(3) (X) चूक आहे (Y) बरोबर आहे
(4) (X) व (Y) दोन्ही चूक आहेत

(X) Statement - Solar energy radiated from the surface of the sun is transmitted in the form of short wave radiation but the energy radiated by the earth's surface is transmitted in the form of long wave radiation.

(Y) Reason - If the temperature of the substance is very high then the energy radiated by this substance is very high which is transmitted in the form of short wave radiation.

(1) (X) and (Y) are correct
(2) (X) is correct, (Y) is not the correct explanation for (X)
(3) (X) is not correct (Y) is correct
(4) (X) and (Y) both are not correct

---

77. सन् 2001 च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रातील नागपूर व ठाणे या दोन शहरात झोपडपट्टीत राहणाऱ्या लोकसंख्येचे प्रमाण किती आहे ?

(1) 5% पेक्षा जास्त (2) 33% पेक्षा जास्त
(3) 10% पेक्षा जास्त (4) 15% पेक्षा जास्त

What percentage of population of Nagpur and Thane, the two cities of Maharashtra as per 2001 census had people living in slums ?

(1) more than 5% (2) more than 33%
(3) more than 10% (4) more than 15%

---

78. डब्ल्यू.डब्ल्यू. हंटर यांच्या 'द इंडियन मुसलमान्स' या ग्रंथात मुसलमानांचे वर्णन __________ असे केले आहे.

(1) बंड करण्याची दांडगी इच्छा असलेले (2) बंड करण्याइतपत शूर
(3) बंड करण्यास कमकुवत (4) संघटना बांधण्यास कमकुवत

W.W. Hunter's book, 'The Indian Mussalmans' described the Muslims as "__________".

(1) Strong willed to revolt (2) Brave enough to revolt
(3) Too weak to rebel (4) Too weak to organize an association

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

79. '__________' मनुष्य वंशाचा पाळणा आहे. मनूभाषेचे जन्मस्थान आहे, इतिहासाची जननी आहे, आख्यायि आजी आहे व परंपरांची मोठी आजी आहे''.

मार्क टवेन कोणत्या देशाबाबत बोलत आहे ?

(1) अमेरीका (2) भारत

(3) इंग्लैंड (4) ग्रीस

" '__________' is the cradle of the human race, the birthplace of human speech, the mother of history, the grandmother of legend and the great grandmother of tradition."

Which country was Mark Twain speaking of ?

(1) United States of America (2) India

(3) England (4) Greece

---

80. फेब्रुवारी 1922 च्या चौरीचौरा घटनेनंतर गांधीजींनी असहकार चळवळ तहकूब केली. या घटनेचे वर्णन 'नॅशनल कॅलॅमिटी' असे कोणी केले ?

(1) पंडीत मोतीलाल नेहरु (2) लाला लजपत राय

(3) सुभाषचंद्र बोस (4) पंडीत जवाहरलाल नेहरु

Mahatma Gandhi suspended the non co - operation movement in February 1922 after the incident of Chouri - choura. Who described it as a National Calamity ?

(1) Pandit Motilal Nehru (2) Lala Lajpat Rai

(3) Subhash Chandra Bose (4) Pandit Jawaharlal Nehru

---

81. प्रवाही जलसिंचनात शेवाळ जे नत्र स्थिरीकरणामुळे स्विकारले जाते, तेच ठिबक सिंचन प्रणालीत मुळीच पसंत केले जात नाही कारण –

(1) ठिबक सिंचन प्रणाली वापरल्यामुळे शेवाळ नत्र स्थिरीकरण करु शकत नाही.

(2) ठिबक सिंचनाच्या पाईपमध्ये शेवाळ वाढू शकत नाही.

(3) ठिबक तोट्या बंद पडू शकतात.

(4) यापैकी काहीही नाही.

Algae, a welcome ingredient with surface irrigation due to nitrogen fixation, is not tolerated in drip irrigation system because :

(1) algae cannot fix nitrogen when drip irrigation is adopted

(2) algae cannot grow in drip pipe lines

(3) clogging of emitters may occur

(4) none of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

82. गांधीजींची अंत्योदयाची कल्पना सर्वप्रथम कोणत्या राज्याने अंमलात आणली ?
(1) हिमाचल प्रदेश (2) बिहार
(3) राजस्थान (4) मध्यप्रदेश
Which was the first state to implement the 'Antyodaya Concept' of Mahatma Gandhi ?
(1) Himachal Pradesh (2) Bihar
(3) Rajasthan (4) Madhya pradesh

---

83. 'ब्रिटिश लोकांच्या गुणांचे अनुकरण करा पण अंधानुकरण नको' असे कोण म्हणाले ?
(1) न्या. रानडे (2) विष्णुशास्त्री चिपळूणकर
(3) गो.ग. आगरकर (4) महात्मा ज्योतिबा फुले
Who said 'Imitate the British in their good deeds but dont follow them blindly' ?
(1) Justice Ranade (2) Vishnushastri Chiplunkar
(3) G.G. Agarkar (4) Mahatma Jyotiba Fuley

---

84. सावरकर बंधू ज्यांनी अभिनव भारतची स्थापना केली यांच्याबाबत खालील दोन विधानांपैकी कोणते चुकीचे आहे ?
(a) विनायक सावरकरांवर इटालियन देशभक्त मझीनीचा खूप प्रभाव होता ज्यांचे आत्म चरित्र त्यांनी भाषांतरित केले.
(b) बाबाराव सावरकरांनाही त्यांच्या प्रक्षोभक कारवायाकरिता अंदमानात डांबले गेले होते ज्याविरुद्ध कान्हेरेंनी जॅकसनला गोळ्या घालून ठार केले.
(1) केवल (b) (2) केवल (a)
(3) (a) व (b) पैकी एकही नाही (4) (a) व (b) दोन्ही
Which of the two statements about Savarkar Bandhus who had founded Abhinav Bharat is **not correct** ?
(a) Vinayak Savarkar was deeply impressed by Italian patriot Mazzini, whose biography he translated.
(b) Babarao Savarkar too was sent to Andamans for his seditious activities, the punishment avenged by Kanhere by shooting down Jackson.
(1) Only (b) (2) Only (a)
(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

---

85. खालीलपैकी कोणत्या भारताच्या शेजारी राष्ट्राची सीमा भारताशी जुळून सर्वात अधिक आहे ?
(1) भूतान (2) पाकिस्तान (3) बांगला देश (4) नेपाळ
Which of the following neighbouring countries of India has the longest boundary in common with India ?
(1) Bhutan (2) Pakistan (3) Bangladesh (4) Nepal

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

86. पृथ्वीच्या अंतरंगातील गाभाच्या रचनेविषयी खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे ?

(1) पृथ्वीच्या अंतरंगाचा गाभा सियालपासून बनलेला आहे.

(2) पृथ्वीच्या अंतरंगाचा गाभा सायमापासून बनलेला आहे.

(3) पृथ्वीच्या अंतरंगाचा गाभा निफेपासून बनलेला आहे.

(4) पृथ्वीच्या अंतरंगाचा गाभा कठीण खडकापासून बनलेला आहे.

Which of the following statements is correct about the structure of core of interior of the earth ?

(1) The core of interior of the earth is made up of sial.

(2) The core of interior of the earth is made up of sima.

(3) The core of interior of the earth is made up of nife.

(4) The core of interior of the earth is made up of hard rocks.

---

87. कोणत्या सामाजिक कार्यकर्त्या 'हिंदू लेडी' या टोपण नावांने लिहावयाच्या.

(1) ताराबाई शिंदे (2) डॉ. रखमाबाई

(3) डॉ.आनंदीबाई जोशी (4) रमाबाई रानडे

Which social reformer wrote under then pen name 'Hindu lady' ?

(1) Tarabai Shinde (2) Dr. Rakhmabai

(3) Dr. Anandibai Joshi (4) Ramabai Ranade

---

88. डर्मल नायट्रेट टेस्ट चा उपयोग काय शोधण्याकरता करतात ?

(1) बंदूकीच्या दारूचा अंश (2) वीर्याचा डाग

(3) रक्ताचा डाग (4) वरील एकही नाही

What does Dermal Nitrate test detect ?

(1) Gunpowder residue (2) Seminal stain

(3) Blood stain (4) None of the above

---

89. पश्चिम किनारी प्रदेशात नद्यांनी खालीलपैकी कोणते प्रारूप तयार केलेले आहे ?

(1) आयताकार (2) समांतर

(3) जाळीसदृश्य (4) वरीलपैकी एकही नाही

Which of the following drainage patterns has been formed by rivers flowing in western coastal plains ?

(1) Rectangular (2) Parallel

(3) Trellies (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

90. मराठ्यांनी केवळ किल्लेच बांधले नाही तर देवळेही उभारली. मराठ्यांच्या कारकिर्दीत कोणती शैली अ लोकप्रिय होती ?

(1) राजस्थानी (2) मराठा

(3) हेमादपंत (4) राजस्थानी व मराठा

Which style of temples was the most popular during the Maratha period ?

(1) Rajasthani (2) Maratha

(3) Hemadpant (4) Rajasthani and Maratha

---

91. पुढील दोन विधानांचा विचार करा.

(a) नेवेली लिग्नाइट कॉर्पोरेशनला नवरत्न दर्जा एप्रिल 2011 मध्ये बहाल करण्यात आला.

(b) नेवेली लिग्नाइट कॉर्पोरेशन सध्या चार औष्णिक ऊर्जा केन्द्र चालवते, सर्व तामिळ नाडू मध्ये.

आता सांगा की

(1) (a) बरोबर परंतु (b) नाही (2) (b) बरोबर परंतु (a) नाही

(3) दोन्ही (a) व (b) बरोबर (4) न (a) बरोबर न (b)

Consider the following two statements :

(a) Neyveli Lignite Corporation has been conferred with NAVRATNA status since April 2011.

(b) NLC presently operates four thermal power stations, all in Tamil Nadu.

Now state whether

(1) (a) is right but (b) is not (2) (b) is right but (a) is not

(3) both (a) and (b) are right (4) neither (a) nor (b) is right

---

92. डॉ. आंबेडकरांनी लिहिलेला कोणता ग्रंथ त्यांच्या निधनानंतर प्रसिद्ध झाला ?

(1) भारतातील जाती (2) जातिभेद-निर्मूलन

(3) शुद्रपूर्वी कोण होते ? (4) बुद्ध आणि त्याचा धम्म

Which book of Dr. Ambedkar was published posthumously ?

(1) Castes in India (2) Annihilation of caste

(3) Who were Shudras ? (4) Budha and his Dhamma

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

93. जर जमिनीवरून वाहुन जाणाऱ्या पाण्याच्या प्रवाहाचा वेग दुप्पट झाल्यास प्रवाहाची जमिनीची धूप करण्याची श
मूळ वेगाच्या किती पटीने वाढेल?

(1) एकपट (2) दुप्पट (3) चारपट (4) आठपट

If the velocity of a stream is doubled then how many times the erosive power of the stream will increase than its original velocity ?

(1) one time (2) two times (3) four times (4) eight times

---

94. जमिनीचा पोत म्हणजे –

(1) मातीच्या खनिजांची रचना (2) मातीच्या कणांची रचना

(3) सेंद्रीय पदार्थांची रचना (4) यापैकी काहीही नाही

Soil texture is :

(1) arrangement of soil minerals (2) arrangement of soil particles

(3) arrangement of organic matter (4) none of the given

---

95. वर्षातील सर्वात मोठ्या दिवसाचा कालावधी किती?

(1) 13 तास 13 मिनिटे (2) 12 तास 13 मिनिटे

(3) 12 तास 59 मिनिटे (4) 14 तास

What is the time period of the largest day in any year ?

(1) 13 Hrs. 13 Minutes (2) 12 Hrs. 13 Minutes

(3) 12 Hrs. 59 Minutes (4) 14 Hrs.

---

96. **विधान (A)** : 1893 मध्ये 'महमदन अँग्लो-ओरिऐंटल डिफेन्स असोसीएशन फॉर अप्पर इंडियाची स्थापना करण्यात आली.

कारण (R) : मुसलमानांना राजकीय क्षोभापासून अलिप्त ठेवण्यासाठी व भारतात ब्रिटीशांची सत्ता मजबूत करण्यासाठी.

(1) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत. (2) (A) चुकीचे आहे, (R) चुकीचे आहे.

(3) (A) बरोबर आहे, (R) चुकीचे आहे. (4) (A) चुकीचे आहे, (R) बरोबर आहे.

Assertion (A) : Muhammadan Anglo - Oriental Defence Association for Upper India was established in 1893.

Reason (R) : To keep the Muslims away from political agitation and to strengthen the British rule in India.

(1) (A) and (R), both are true (2) (A) is false, (R) is false

(3) (A) is true, (R) is false (4) (A) is false, (R) is true

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

97. अन्नसाखळीच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) एखाद्या क्षेत्रातील 80% वाघ कमी केल्यास तेथील वनस्पतीमध्ये मोठ्या प्रमाणात वाढ होईल.

(b) मांसभक्षी प्राणी कमी केल्यास हरणांच्या संख्येत वाढ होईल.

(c) उर्जेच्या-ऱ्हासामुळे सर्वसाधारणपणे अन्न साखळीची लांबी 3 ते 4 अन्नपातळ्यापर्यंत मर्यादित राहते.

(d) अन्न साखळ्यांची लांबी 2 - 8 अन्नपातळ्यांपर्यंत बदलते

वरीलपैकी कोणती दोन विधाने **सत्य** आहेत ?

(1) (a), (b) (2) (b), (c) (3) (c), (d) (4) (a), (d)

Consider the following statements concerning food chains :

(a) Removal of 80% tigers from an area would result in increased growth of vegetation.

(b) Removal of carnivores would result in an increased population of deer.

(c) The length of food chain is generally limited to 3 - 4 trophic levels due to energy loss.

(d) The length of food chains may vary between 2 to 8 trophic levels.

Which two of the above statements are **correct** ?

(1) (a), (b) (2) (b), (c) (3) (c), (d) (4) (a), (d)

---

98. खालील कोणते विधान **अयोग्य** आहे ?

(1) पश्चिम व दक्षिण भागात सगळ्यात उष्ण महिना एप्रिल तर उत्तर भागात मे सर्वात उष्ण महिना समजला जातो.

(2) रेड डेटा बूक अस्तित्व धोक्यात आलेल्या वनस्पतींबाबत माहिती देते.

(3) बोर्टनिकल सर्वे ऑफ इंडिया, झूलाजिकल सर्वे ऑफ इंडिया व भूगर्भशास्त्र सर्वे ऑफ इंडिया चे मुख्यालय कलकत्ता येथेच आहे.

(4) वरील एकही नाही.

Which of the following statements is **incorrect** ?

(1) In western and southern regions the hottest month is April for northern regions May is the hottest month.

(2) Red Data Book gives an inventory of endangered plants.

(3) The headquarters of the Botanical Survey of India, the Zoological Survey of India and the Geological Survey of India are all located in Kolkata.

(4) None of the above.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

99. भारताला बलवान बनविण्याचा कार्यक्रम समजावून सांगताना गांधी हाताची पाच बोटे दाखवित असत. त्यांच्या प्रत्येक बोट कोणती गोष्ट दर्शवित असे ?

(1) सुतकताई, अस्पृश्यता निवारण, मितपान (दारु किंवा अफू यांचे सेवन न करणे), हिंदू-मुस्लीम स्नेहभाव आणि स्त्रियांकरिता समानता.

(2) स्वच्छता, अस्पृश्यता निवारण, मितपान, हिंदू-मुस्लीम स्नेहभाव आणि स्त्रियांकरिता समानता.

(3) सुतकताई, सर्वांकरीता शिक्षण, अस्पृश्यता निवारण, मितपान आणि हिंदू-मुस्लीम स्नेहभाव.

(4) मूलभूत शिक्षण, शेती, अस्पृश्यता निवारण, मितपान आणि स्त्रियांकरिता समानता

While explaining his programme for strengthening India, Gandhi used to point to the five fingers of his hand. According to him what did each of the finger indicate ?

(1) Spinning, removal of untouchability, sobriety (Non - consumption of alcohol or opium) Hindu - Muslim amity and equality of women.

(2) Cleanliness, removal of untouchability, sobriety, Hindu - Muslim amity and equality for women.

(3) Spinning, education for all, removal of untouchability, sobriety and Hindu - Muslim amity.

(4) Basic education, agriculture, removal of untouchability, sobriety and equality for women.

---

100. क्योटो प्रोटोकोलचा प्रमुख उद्देश __________ होता.

(a) ओझोन पातळीत घट

(b) ग्रीनहाउस गॅसेसच्या उत्सर्जनात घट

(c) ऑक्सीजनमधे घट

(d) क्लोरीनमधे घट

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) आणि (b) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

The Kyoto protocol was for the purpose of __________.

(a) Ozone layer depletion

(b) Reduction in emission of greenhouse gases

(c) Decline of Oxygen

(d) Depletion in chlorine

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) (a) and (b) (4) (a), (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

101. स्त्री मुक्तीकरणाबाबत कोणत्या दोन वैधानिक तरतूदी **चुकीच्या** आहेत ?

(a) सन 1856 मध्ये विधवा पुनर्विवाह करू शकत.

(b) सन 1872 मध्ये विशेष विवाह अधिनियम नागरी विवाह मानायचा.

(c) सन 1938 मध्ये हिंदू स्त्रिया विभक्त होऊ शकत व पोटगी मागू शकत.

(d) सन 1946 मध्ये हिंदू स्त्रियांना संपत्तीचा हक्क मिळाला.

(1) (a) आणि (b) (2) (c) आणि (d) (3) (a) आणि (c) (4) (b) आणि (d)

Which two statements regarding legal provisions regarding womens liberation are **incorrect** ?

(a) In 1856 widows were allowed to remarry.

(b) In 1872 special marriage act recognised Civil marriage.

(c) In 1938 Hindu women could ask for separation and alimony.

(d) In 1946 Hindu women got right to property.

(1) (a) and (b) (2) (c) and (d) (3) (a) and (c) (4) (b) and (d)

---

102. बॉरिस्टर केशवराव देशपांडे यांच्या नेतृत्वाखाली मुंबईच्या अंधेरीत साधकआश्रम सुरू केले गेले जेथे प्रवेश करण्या करता विद्यार्थ्यांना प्रतिज्ञा घ्यावी लागत असे की :

(1) ते वैज्ञानिक विचारधारा वाढवतील.

(2) ते स्त्रियांच्या शिक्षणसाठी व विधवांच्या पूनर्विवाहासाठी काम करतील.

(3) ते समाजातील सर्व अनिष्ट प्रथांविरूद्ध झगडतील.

(4) ते शासकीय नोकरी कधीही पत्करणार नाहीत.

Under the leadership of Barrister Keshavrao Deshpande 'Sadhakashram' was opened at Andheri, Mumbai wherein the students who took admission had to pledge that :

(1) They would promote scientific thinking.

(2) They would work for womens education and widow remarriage.

(3) They would fight against all social evils.

(4) They would never enter government service.

---

103. पिण्याच्या पाण्यामधील फ्लोराईड चे निरुपद्रवी प्रमाण __________.

(1) 1.0 पी.पी.एम. (2) < 0.8 पी.पी.एम. (3) > 1.2 पी.पी.एम. (4) 1.5 पी.पी.एम.

Harmless concentration of flouride in drinking water is __________.

(1) 1.0 ppm (2) < 0.8 ppm (3) > 1.2 ppm (4) 1.5 ppm

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

104. भारतात पिकाखाली, कुरणाखाली व वनांखालील जमीन 57%, 4% व 22% आहे मात्र जगाची सरासरी 11%
व 31% आहे. पुढील आकडेवारी कोणत्या चार देशांची आहे ते सांगा.

(a) 6, 56, 14 (b) 12, 2, 67 (c) 10, 34, 14 (d) 29, 46, 10

(1) युके, जापान, चायना, ऑस्ट्रेलिया (2) जापान, युके, ऑस्ट्रेलिया, चायना

(3) ऑस्ट्रेलिया, जपान, चायना, युके (4) चायना,ऑस्ट्रेलिया, युके, जापान

Percentage of area under crops, parture and forest in India respectively are 57, 4 and 22 where as the World averages are 11, 26 and 31. The statistics for four countries is given below.

(a) 6, 56, 14 (b) 12, 2, 67 (c) 10, 34, 14 (d) 29, 46, 10

Name the countries (a), (b), (c) and (d).

(1) UK, Japan, China, Australia. (2) Japan, UK, Australia, China

(3) Australia, Japan, China, UK (4) China, Australia, UK, Japan

---

105. जोड्या लावा.

	खनिजे		**भारतातील एकूण साठ्यापैकी महाराष्ट्रातील साठे**
(a)	मँगनीज	(i)	20%
(b)	लोहखनिज	(ii)	21%
(c)	चुनखडी	(iii)	9%
(d)	बॉक्साईट	(iv)	40%
(e)	क्रोमाईट	(v)	10%

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**	**(e)**
(1)	(ii)	(iii)	(i)	(v)	(iv)
(2)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)	(v)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)	(v)
(4)	(ii)	(iv)	(v)	(iii)	(i)

Match the pairs :

	Minerals		**Out of total reserves in India, reserves in Maharashtra**
(a)	Manganese	(i)	20%
(b)	Iron ore	(ii)	21%
(c)	Limestone	(iii)	9%
(d)	Bauxite	(iv)	40%
(e)	Chromite	(v)	10%

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**	**(e)**
(1)	(ii)	(iii)	(i)	(v)	(iv)
(2)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)	(v)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)	(v)
(4)	(ii)	(iv)	(v)	(iii)	(i)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

106. (a) वालुकामय मातीमध्ये चिकण माती पेक्षा जास्त रिकाम्या जागा असतात.

(b) चिकणमाती वालुकामय मातीपेक्षा जास्त पाणी सामावून घेऊ शकते.

वरील विधानांबाबत खालीलपैकी कोणता पर्याय बरोबर आहे ?

(1) (a) आणि (b) पैकी एकही बरोबर नाही. (2) (a) बरोबर पण (b) चूक आहे.

(3) (a) चूक पण (b) बरोबर आहे (4) दोन्ही (a) आणि (b) बरोबर आहेत

(a) Sandy soils have more porosity than clayey soils.

(b) Clayey soils hold more water than sandy soils.

Which option is correct regarding above two statements ?

(1) Neither (a) nor (b) is true (2) (a) is true but (b) is false

(3) (a) is false but (b) is true (4) Both (a) and (b) are true

---

107. खालीलपैकी कोणत्या करारांमुळे ब्रिटीशांनी पेशव्यांची सत्ता खिळखिळी केली ?

(1) (i) वसईचा तह (ii) पंढरपूरचा तह (iii) पुणे करार

(2) (i) नागपूर करार (ii) कोल्हापूर करार (iii) खडकी तह

(3) (i) कल्याणचा तह (ii) मुंबई करार (iii) सातारा तह

(4) (i) पुणे करार (ii) सातारा तह (iii) नागपूर करार

Which of the following pacts made Peshwa power weak by the British ?

(1) (i) Vasai treaty (ii) Pandharpur treaty (iii) Pune pact

(2) (i) Nagpur pact (ii) Kolhapur pact (iii) Khadaki treaty

(3) (i) Kalyan treaty (ii) Mumbai pact (iii) Satara treaty

(4) (i) Pune pact (ii) Satara treaty (iii) Nagpur pact

---

108. खालीलपैकी कोणते कलम 1919 च्या मौंटफर्ड सुधारणा कायद्यात समाविष्ट करण्यात आले होते ?

(1) या कायद्याने 'हाय कमिशनर फॉर इंडिया' या अधिकाऱ्याची नियुक्ती करण्यात आली.

(2) स्त्रियांना मतदानाचा अधिकार बहाल करण्यात आला.

(3) भारत मंत्र्याचा पगार हिंदूस्थानच्या तिजोरीतून देण्याची तरतुद केली.

(4) इंडिया कौन्सिल च्या सभासदांची संख्या 8 वरून 4 करण्यात आली.

Which of the following articles was included in the 1919 Mont - Ford reforms act ?

(1) This act caused the appointment of 'High Commissioner of India'.

(2) Women got the right of voting.

(3) Provision to give the salary of Secretary of State for India from the treasury of Hindusthan.

(4) Reduction of the Indian Council members from 8 to 4.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

109. तैनाती फौजेसंबंधी खाली दिलेल्या विधानांपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे?

(1) हिंदी राजांना इंग्लीश इस्ट इंडिया कंपनीच्या अधिपत्याखाली आणण्याचा प्रयत्न केला.

(2) कंपनीच्या प्रदेशात वाढ करण्यासाठी केलेल्या प्रयत्नात मदत झाली.

(3) तैनाती फौजेमुळे दुसरे इंग्रज-मराठा युद्ध झाले.

(4) लॉर्ड रिपनने तैनाती फौजेची योजना सुरु केली.

Which of the following statements in connection with the Subsidiary Alliance System is **incorrect** ?

(1) It tried to bring Indian kings under the control of the English East India Company.

(2) It was helpful in the expansion of the Company's territories.

(3) The second Anglo - Maratha war took place due to the Subsidiary Alliance.

(4) Lord Rippon had started the Subsidiary Alliance system.

---

110. जेव्हा दगड निळा दिसतो त्यात काय दडले असण्याची शक्यता असते?

(1) हीरे (2) सोने (3) चांदी (4) तांबे

When a rock looks blue in colour what is it likely to contain ?

(1) Diamonds (2) Gold (3) Silver (4) Copper

---

111. जेव्हा हवामान अंदाजाची उपयुक्तता 3 ते 10 दिवस असते, तो __________.

(1) कमी कालावधीचा हवामान अंदाज (2) मध्यम कालावधीचा हवामान अंदाज

(3) जास्त कालावधीचा हवामान अंदाज (4) वरील सर्व

When validity of weather forecast ranges from 3 to 10 days, it is __________.

(1) Short Range Forecast (2) Medium Range Forecast

(3) Long Range Forecast (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

112. पृथ्वीचे कवच विविध खडकांनी बनलेले आहे. खडकांबाबत कोणते विधान चुकीचे आहे ?

(1) काही वेळा लावा रस पृथ्वीत खोल थंड होतो. लावा रस हळूवार थंड होतो म्हणून बारिक कण तयार होतात. ग्रनाइट या प्रक्रीयाचे उदाहरण आहे. ते इग्नज (ईग्निअस) खडक आहेत.

(2) मसाल्यांचे वा धान्य दळण्या/कुटण्यासाठी वापरले जाणारे दगड ग्रनाईटचे असतात.

(3) लाल किला गाळाच्या (सेडिमेंटरी) दगडांनी बनलेला आहे.

(4) ताजमहाल रूपांतरीत (मेटॅमॉर्फिक) दगडांनी बनवलेला आहे.

The earths crust is made up of various types of rocks. Which statement about the rocks given below is **incorrect** ?

(1) Sometimes the molten magma cools down deep inside the earth's crust. Since they cool down slowly they form fine grains. Granite is an example. They are igneous rocks.

(2) Grinding stones used to prepare paste/powder of spices and grains are made of granite.

(3) The Red Fort is made of sedimentary rocks.

(4) The Taj Mahal is made of metamorphic rocks.

---

113. पुढीलपैकी कोणत्या कारणासाठी 1899 मध्ये नाशिक येथे 'मित्र मेळा' ची स्थापना केली गेली ?

(1) गणपती उत्सव साजरा करण्यासाठी (2) शिवाजी जयंती साजरी करण्यासाठी

(3) त्र्यंबक उत्सव साजरा करण्यासाठी (4) सप्तश्रृंगी उत्सव साजरा करण्यासाठी

In 1899, 'Mitra Mela' was established in Nasik for which one of the following purposes ?

(1) To celebrate 'Ganapati Uttsav' (2) To celebrate 'Shivaji Jayanti'

(3) To celebrate 'Trimbak Uttsav' (4) To celebrate 'Sapta Shringi Uttsav'

---

114. दलित चळवळीबाबत पुढील दोन विधानांपैकी काय बरोबर आहे ?

(a) गोपाळ बाबा वालंगकर यांनी दापोली येथे दलितांसाठी अनार्या दोष परीहार समाज स्थापन केला.

(b) शिवराम जनाबा कांबळे यांनी दलितांना शिक्षण मिळावे म्हणून चोखामेळा मंडळ सुरू केले.

(1) केवळ (a) परंतु (b) नाही (2) केवळ (b) परंतु (a) नाही

(3) (a) व (b) पैकी कोणतेही नाही (4) (a) व (b) दोन्ही

Which of the following two statements about the Dalit Movement is **correct** ?

(a) Gopal Baba Walangkar started 'Anarya Dosh Parihar Samaj' at Dapoli for the Dalits.

(b) Shivram Janaba Kamble started Chokhamela Mandal for Dalits so that they get education.

(1) Only (a) not (b) (2) Only (b) and not (a)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

115. खालीलपैकी कोणत्या स्थानिक वाऱ्यांना 'डॉक्टर वारे' या नांवानेही संबोधिले जाते ?

(1) खारे व मतलई वारे (2) मान्सूनपूर्व वारे

(3) पर्वतीय/डोंगरी वारे (4) दरी वारे

Which of the following local winds are also known as 'Doctor winds' ?

(1) Land and sea breezes (2) Pre - mansoon winds

(3) Mountain winds (4) Valley winds

---

116. कोणी परवाना अधिनियमाला तो व्यापार धंद्याकरिता विपरीत ठरेल म्हणून विरोध केला ?

(1) भाऊ दाजी लाड (2) गोपाळ हरी देशमुख

(3) दादोबा पांडुरंग तर्खडकर (4) आचार्य बाळशास्त्री जांभेकर

Who opposed the licence bill for it would affect trade and business adversely ?

(1) Bhau Daji Lad (2) Gopal Hari Deshmukh

(3) Dadoba Pandurang Tarkhadkar (4) Acharya Balshastri Jambhekar

---

117. सरहद्द गस्ते संघटना (बॉर्डर रोडस् ऑरगनायझेशन) ही रस्ता तयार करणारी स्थलसेनेची अंगीकृत व सहाय्यक संघटना आहे. तिने कामकाज मे 1960 पासून चालू केले. तिने तिचे कार्य दोन प्रकल्पांनी सुरू केले प्रकल्प टस्कर (पुर्ननामांकित प्रकल्प वर्तक) व प्रकल्प बीकन.

(a) प्रकल्प वर्तक पश्चिमेत आहे. (b) प्रकल्प बीकन पुर्वेत आहे.

(1) (a) बरोबर परंतु (b) अयोग्य (2) (b) बरोबर परंतु (a) अयोग्य

(3) दोन्ही (a) व (b) योग्य (4) न (a) बरोबर न (b)

The Border Roads Organisation is a road construction executive force, integral to and in support of the Army.

It started operations in May 1960.

It started with two projects Project Tusker (renamed as project Vartak) and Project Beacon :

(a) Project Vartak is in the West. (b) Project Beacon is in the East

(1) (a) is right (b) is not (2) (b) is right (a) is not

(3) Both (a) and (b) are right (4) Neither (a) nor (b) is right

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

118. हिंदी भाषेला हिंदी ऐवजी हिंदूस्थानी म्हणावे असे कोणी सुचविले ?

(1) गोळवलकर गुरुजी (2) राजाराम शास्त्री भागवत

(3) वि.का. राजवाडे (4) वि.दा. सावरकर

Who suggested that Hindi should be instead addressed as Hindustani ?

(1) Golawalkar Guruji (2) Rajaram Shastri Bhagwat

(3) V.K. Rajwade (4) V.D. Savarkar

---

119. इंग्रजी शासनाने 1840 मध्ये 'जस्टीस ऑफ द पीस' म्हणून कोणाची नेमणूक केली होती ?

(1) राजाराम मोहन रॉय (2) बाळशास्त्री जांभेकर

(3) दादोबा पांडुरंग तर्खडकर (4) भाऊ महाजन

Who was appointed by the British Government as a 'Justice of the peace' in the year 1840 ?

(1) Rajaram Mohan Roy (2) Balshastri Jambhekar

(3) Dadoba Pandurang Tarkhadkar (4) Bhau Mahajan

---

120. सर्व मराठी क्षेत्र एका राज्यात मोडावयास हवे या तत्वाच्या बाजूने खालीलपैकी कोण होते व कोण विरोधात ?

(a) मराठी साहित्य सम्मेलन (b) संयुक्त महाराष्ट्र परिषद

(c) संयुक्त महाराष्ट्र समिती (d) डर (कमीशन) आयोग

(e) जे.वी.पी. समिती (f) नागपूर करार

(g) राज्यांच्या पुनर्निधारणासाठीचा फैजल अली आयोग

(1) (a), (b), (c) तत्वाच्या बाजूने आणि (d), (e), (f), (g) विरोधात

(2) (a), (b), (d) तत्वाच्या बाजूने आणि (c), (e), (f), (g) विरोधात

(3) (a), (b), (c), (e) तत्वाच्या बाजूने आणि (d), (f), (g) विरोधात

(4) (a), (b), (c), (f) तत्वाच्या बाजूने आणि (d), (e), (g) विरोधात

All Marathi regions should form a state ! From amongst the following who were for and who were against the ideology ?

(a) Marathi Sahitya Sammelan (b) Sanyukta Maharashtra Parishad

(c) Sanyukta Maharashtra Samiti (d) Darr Commission

(e) J.V.P. Committee (f) Nagpur pact

(g) Faizal Ali commission for Reconstruction of states

(1) For (a), (b), (c) against (d), (e), (f), (g)

(2) For (a), (b), (d) against (c), (e), (f), (g)

(3) For (a), (b), (c), (e) against (d), (f), (g)

(4) For (a), (b), (c), (f) against (d), (e), (g)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

121. पृथ्वी सभोवतालचे वातावरण उबदार राहते कारण –

(1) उबदार हवा ग्रीन हाऊस परिणामामुळे बाहेर जात नाही.

(2) भूपृष्ठापासून होणारे उष्णतेचे उत्सर्जन.

(3) जैविक इंधने उष्णता बाहेर सोडतात.

(4) वनस्पती कार्बनडायऑक्साईड चे शोषण करतात.

The Atmosphere around the Earth is warm because :

(1) warm air cannot escape because of Green House Effect.

(2) Terrestrial radiation.

(3) Fossil fuels release heat.

(4) Plants absorb CO_2.

---

122. महाराष्ट्रातील खालीलपैकी कोणता जलविद्युत प्रकल्प आधुनिक महाराष्ट्राची भाग्यरेषा म्हणून ओळखला जातो ?

(1) कोयना (2) राधानगरी (3) उजनी (4) भंडारदरा

Which of the following hydel power projects in Maharashtra is known as Fortune of Modern Maharashtra ?

(1) Koyna (2) Radhanagri (3) Ujani (4) Bhandardara

---

123. 28 नोव्हेंबर 1949 रोजी संयुक्त महाराष्ट्राच्या निर्मिती विषयीचा प्रस्ताव मुंबई महानगरपालीकेत कोणी मांडला ?

(1) आचार्य अत्रे आणि आर.डी. भंडारे (2) आचार्य अत्रे आणि स.का. पाटील

(3) आर.डी. भंडारे आणि शिरीष पै (4) आर.डी. भंडारे आणि केशवराव जेधे

On 28th November 1949, who presented a proposal in the Bombay Municipal Corporation for creating Samyukta Maharashtra ?

(1) Acharya Atre and R.D. Bhandare (2) Acharya Atre and S.K. Patil

(3) R.D. Bhandare and Shirish Pai (4) R.D. Bhandare and Keshavrao Jedhe

---

124. जुन्या चालीरीतींचे पुनरुज्जीवन करावे अशा विचारांच्या व्यक्तींची नावे पुढे दिली आहेत. त्यात एक व्यक्ती वेगळ्या विचारांची आहे. ती व्यक्ती कोणती ते ओळखा.

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ॲनी बेझंट

(3) वि.रा. शिंदे (4) स्वामी विवेकानंद

Following are the names of Revivalists. One of them was of different views. Spot the odd man out :

(1) Swami Dayananda (2) Annie Besant

(3) V.R. Shinde (4) Swami Vivekananda

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

125. 'यु' आकाराच्या दरीच्या निर्मितीसाठी कोणता पर्याय बिनचूक आहे ?

(a) नदीच्या खनन कार्यामुळे तयार होते.
(b) नदीच्या संचयन कार्यामुळे तयार होते.
(c) हिमनदीच्या खनन कार्यामुळे तयार होते.
(d) हिमनदीच्या संचयन कार्यामुळे तयार होते.

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (d) (4) फक्त (c)

Which option is correct for the formation of a 'u' - shaped valley ?

(a) Formed by river erosion
(b) Formed by river deposition
(c) Formed by glacier erosion
(d) Formed by glacier deposition

(1) Only (a) (2) (a) and (b) (3) (b) and (d) (4) Only (c)

---

126. हैदराबाद मुक्ती संग्रामाचे सेनानी, स्वामी रामानंद तीर्थ, यांचे मूळ नाव काय ?

(1) रामानंद व्यंकटेश तीर्थकर
(2) श्रीकृष्ण भगवानराव रामानंद
(3) व्यंकटेश भगवानराव खेडगीकर
(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

What is the original name of Swami Ramanand Teerth Hyderabad Mukti Sangram leader ?

(1) Ramanand Venkatesh Teerthkar
(2) Shrikrishna Bhagwanrao Ramanand
(3) Venkatesh Bhagwanrao Khedgikar
(4) None of the above

---

127. ''आईला भेटण्यास अगर बापाला प्रसन्न करण्यास ज्याप्रमाणे मध्यस्थांची जरुरी नसते. त्याप्रमाणे परमेश्वराची प्रार्थना करण्यास पुरोहिताची आवश्यकता नसते'' हे तत्व कोणत्या समाजाचे आहे ?

(1) प्रार्थना समाज
(2) ब्राम्हो समाज
(3) सत्यशोधक समाज
(4) आर्य समाज

"Just as we do not need the services of a mediator to meet mother or to please father, we do not require the services of a priest to pray God." Which Samaj advocated this principle ?

(1) Prarthana Samaj
(2) Brahmo Samaj
(3) Satyashodhak Samaj
(4) Arya Samaj

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

128. मुंबईसह महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती होईस्तोवर कोणी काय म्हटले होते ?

(a) ''मुंबई महाराष्ट्रापासून वेगळी होण्यास माझा शेवटच्या श्वासापर्यंत विरोध राहील''.

(b) ''महाराष्ट्राला मुंबई मिळणार नाही जोपर्यंत सूर्य व चन्द्र आकाशात चमकत राहातील''.

(c) ''मुंबईचे नागरिक महाराष्ट्रात सहभागी होणार नाहीत जोपर्यंत काँग्रेस जिवंत आहे''.

(p) शंकरराव देव

(q) स.का.पाटील

(r) मोरारजी देसाई

(1) (a) (p), (b) (r), (c) (q)   (2) (a) (q), (b) (p), (c) (r)

(3) (a) (p), (b) (q), (c) (r)   (4) (a) (q), (b) (r), (c) (p)

Who had said what before formation of the state of Maharashtra with Mumbai as its capital ?

(a) "I will oppose the separation of Mumbai from Maharashtra up to my last breath".

(b) "Maharashtra will not get Mumbai as long as the Sun and the Moon shine in the sky".

(c) "The citizens of Mumbai will not join Maharashtra till the congress is alive".

(p) Shankar rao Dev

(q) S.K. Patil

(r) Morarji Desai

(1) (a) (p), (b) (r), (c) (q)   (2) (a) (q), (b) (p), (c) (r)

(3) (a) (p), (b) (q), (c) (r)   (4) (a) (q), (b) (r), (c) (p)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

129. भारतात संवर्धनासाठी व व्यवस्थापनासाठी ठरवली गेलेली चार मुख्य प्रवाळ/पोवळे (कोरल रिफ) क्षेत्रे
प्रमाणे :

(a) गल्फ ऑफ मन्नार (b) गल्फ ऑफ कच्छ

(c) लक्षद्वीप (d) अंदमान व निकोबार बेटे

यात भर दिला जात आहे :

(p) न होण्यावर निरंतर तपासणी व निगराणी करून

(q) पुनर्वत करण्यावर

(r) न होऊ देणे ही खर्चिक व वेळखाऊ बाब आहे

(s) पुनर्वत करणे ही खर्चिक व वेळखाऊ बाब आहे

पर्याय :

(1) (p) व (q) दोन्ही पर्याय योग्य आहेत.

(2) (p) बरोबर आहे (s) कारणाकरता

(3) (q) बरोबर आहे (r) कारणाकरता

(4) (p) वा (q) काहीच बरोबर नाही

The four major coral reef areas identified for intensive conservation and management in India are :

(a) Gulf of Mannar (b) Gulf of Kutch

(c) Lakshadweep (d) Andaman and Nicobar islands

The emphasis is on :

(p) preventive aspects through monitoring and surveillance

(q) restoration

(r) preventive work is costly and time consuming

(s) restoration work is costly and time consuming

Options :

(1) The options (p) and (q) both are right

(2) The option (p) is right for the reason (s)

(3) The option (q) is right for the reason (r)

(4) Neither option (p) nor (q) is right

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

130. **चुकीचा** पर्याय शोधा.

(a) भीमा नदीचे खोरे हरिश्चंद्र-बालाघाट आणि शंभू-महादेव या डोंगर रांगांच्या दरम्यान आहे.

(b) गोदावरी नदीचे खोरे सातमाळा-अजिंठा आणि हरिश्चंद्र बालाघाट या डोंगर रांगांच्या दरम्यान आहे.

(c) तापी नदीचे खोरे सातमाळा-अजिंठा आणि सातपुडा डोंगर रांगांच्या दरम्यान आहे.

(d) कृष्णा नदीचे खोरे शंभू-महादेवाचे डोंगर आणि सातमाळा-अजिंठा डोंगर रांगांच्या दरम्यान आहे.

(1) फक्त (a) (2) फक्त (d) (3) (a) आणि (b) (4) (b) आणि (c)

Find out **incorrect** option.

(a) Bhima river basin is in between Harishchandra - Balaghat and Shambhu - Mahadeo hill ranges.

(b) Godavari river basin is in between Satmala- Ajintha and Harish Chandra - Balaghat hill ranges.

(c) Tapi river basin is in between Satmala - Ajintha and Satpura hill ranges.

(d) Krishna river basin is in between Shambhu - Mahadeo and Satmala - Ajintha hill ranges.

(1) Only (a) (2) Only (d) (3) (a) and (b) (4) (b) and (c)

---

131. खालीलपैकी कोणता कचरा सर्वात जास्त रोग फैलावणारा आहे ?

(1) जैववैद्यकीय (2) प्राणी जन्य (3) औद्योगिक (4) घरगुती

Which of the following wastes is highly infectious ?

(1) Biomedical (2) Animal (3) Industrial (4) Domestic

---

132. ओझोन पट्टा अवकाशयानात नितांत आवश्यक आहे. ओझोन मुळे सुर्याची अल्ट्रा व्हायोलेट किरणे व इन्फ्रारेड किरणे पृथ्वीवर सरळ पाहोचू शकत नाहीत.

आकाशातील ओझोन बाबत काय खरे नाही.

(1) ओझोन हा स्ट्रॅटोस्फिअर या आकाशातील चार पट्ट्यांपैकी एकात राहातो.

(2) स्ट्रॅटोस्फिअर जमीनीपासून 20 ते 50 किमीच्या पट्ट्यात असतो.

(3) स्ट्रॅटोस्फिअर मधून उडणाऱ्या विमानांमुळे सल्फर डाय ऑक्साईड निर्माण होऊन ओझोन चे प्रमाण कमी होते.

(4) अल्ट्राव्हायालेट किरणामुळे त्वचेचा कॅंसर (माणसात) तसेच मासे व भाज्यां खराब होतात.

Ozone layer is an absolute must in the atmosphere. Due to the presence of Ozone ultraviolet rays and infra red rays from the sun cannot reach earth directly. What is not correct in relation to Ozone present in the atmosphere ?

(1) Ozone lies in the stratosphere of the four layers of the atmosphere.

(2) Stratosphere lies at a height of 20 kms to 50 kms from the earths surface.

(3) Ozone is depleted by the sulphur dioxide gas emitted by the aeroplanes moving through the stratosphere.

(4) The ultraviolet rays cause skin cancer in human beings and also affect fish and vegetables.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

133. पुढील विधानांचा विचार करा.

(a) नथु ला खिंड सतलज दरी दर्शवीते.

(b) मिझो व रखाइन टेकड्या पुर्व-पश्चिम आहेत.

(c) लहान वाळवंट जैसलमेर व जोधपूर मधील लूनीपासून वायव्य दिशेस पसरले आहे.

(d) कार्डमम डोंगर पूर्व घाटाचाच पुढील भाग आहे.

(e) पूर्व व पश्चिम घाटांची ऊंची जवळपास सारखी आहे.

(f) पूर्वे कडील समूद्र पट्टी पश्चिमेपेक्षा अरूंद आहे.

वरील कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) केवळ (a) (2) (b) व (d) (3) केवळ (c) (4) (e) व (f)

Consider the following statements.

(a) Nathu La pass denotes Satluj valley.

(b) Mizo and Rkhine hills run east - west.

(c) The little desert extends from the Luni between Jaisalmer and Jodhpur to the north west.

(d) Cardamom hills are a continuation of the Eastern Ghats.

(e) The Eastern Ghats and the Western Ghats have about the same elevation.

(f) Eastern coastal area is narrower than the Western coastal strip.

Which of the above statements is/are **correct** ?

(1) Only (a) (2) (b) and (d) (3) Only (c) (4) (e) and (f)

---

134. किनारी नियमक क्षेत्र 2 नुसार खालीलपैकी कोणत्या कार्यास परवानगी आहे ?

(1) क्षेत्रात सर्वत्र घरांना परवानगी आहे.

(2) निक्षारीकरण करणेसाठी यंत्रसंच

(3) कोणत्याही मालाची साठवण

(4) वरील एकही नाही

What are the activities permissible in CRZ II ?

(1) Buildings are permitted anywhere in the zone

(2) Desalination plants

(3) Storage of any cargo

(4) None of the above

---

135. 1930 च्या मुस्लीम लीगच्या कुठल्या अधिवेशनात कवी मोहमद इकबालने मुस्लीम राष्ट्राची कल्पना मांडली ?

(1) दिल्ली (2) कलकत्ता (3) अलाहाबाद (4) ढाक्का

At which conference of Muslim League Mohmad Iqbal put forth an idea of separate Muslim Nation in 1930 ?

(1) Delhi (2) Calcutta (3) Allahabad (4) Dhaka

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

136. खडक तीन प्रकारचे असतात.

अग्नीज (इग्नीअस), गाळाचे (सेडिमेंटरी) व रूपांतरित (मेटॅमॉर्फिक) धातु खनिज सर्वसाधारणपणे कोणत्या खडकात आढळतात ?

(1) अग्नीज व गाळाच्या खडकांत (2) गाळाच्या व रूपांतरित खडकांत

(3) अग्नीज व रूपांतरित खडकांत (4) केवळ अग्नीज खडकांत

There are three types of rock formations :

igneous, sedimentary and metamorphic. In which rock formations are metallic minerals generally found ?

(1) Igneous rocks and sedimentary rocks
(2) Sedimentary rocks and metamorphic rocks
(3) Igneous rocks and metamorphic rocks
(4) In Igneous rocks only

---

137. साधारणत: जमिनीची सच्छिद्रता किती असते ?

(1) 20 ते 30% (2) 30 ते 35% (3) 30 ते 60% (4) 60 ते 70%

What is the general range of soil porosity ?

(1) 20 to 30% (2) 30 to 35% (3) 30 to 60% (4) 60 to 70%

---

138. पंडिता रमाबाई यांनी स्त्री मुक्तीकरणात केलेले कार्य उल्लेखनीय आहे.

(1) त्यांनी महिलांच्या स्थिती सुधार आणण्याकरता आर्य महिला समाज सुरू केला.
(2) त्यांनी स्त्रियांना आरोग्य सुविधा पुरवण्याकरता लेडी डफरीन फंड सुरू केला.
(3) त्यांनी विधवांकरता शारदा सदन स्थापित केले.
(4) त्यांनी अनाथांकरता कृपा सदन सुरू केले.

Pandita Ramabai's contribution to womens liberation is noteworthy.

(1) She started Arya Mahila Samaj for womens reforms.
(2) She started Lady Dufferin Fund to provide medical facilities to women.
(3) She started Sharda Sadan for widows.
(4) She started Kripa Sadan for orphans.

Which one of the above statements is **incorrect** ?

---

139. देशाच्या कोणत्या भागात सिंचनाखालील क्षेत्र कमी आहे ?

(1) उत्तर भारत (2) पश्चिम भारत

(3) पूर्व भारत (4) दक्षिण भारत

Which region of the country has the least irrigated area ?

(1) Northern India (2) Western India

(3) Eastern India (4) Southern India

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

140. आम्रसरी म्हणजे काय ?

(1) कर्नाटक व केरळ मध्ये होणारे मान्सून पूर्व पर्जन्य
(2) जून ते सप्टेंबर मधील पर्जन्य
(3) हिवाळ्यात पडणारा पाऊस
(4) पश्चिमी अडथळ्यांमुळे पडणारा पाऊस

What are mango showers ?

(1) Pre - monsoon rainfall in Karnataka and Kerala
(2) Rainfall in June to September
(3) Rainfall during winters
(4) Rainfall caused by western disturbance

---

141. आतापावेतो सहा भारतीयांनी नोबेल पारितोषिक मिळवले आहे. भारतीय नोबेल विजेत्यांबाबत खालील कोणते विधान चुकीचे आहे ?

(1) आता पावेतो दोन भारतीयांनी भौतिकशास्त्राकरता नोबेल मिळविले.
(2) दोघेही चंद्रशेखर होते.
(3) एक दुसऱ्याचा भाचा पुतण्या होता.
(4) या दोघातील लहानाने ते प्रकाशिकी/दृष्टीविद्या संशोधनासाठी ते मिळविले.

Six Indians have so for won the Nobel. Which of the following statements is not correct about the Indian Nobel Laureates.

(1) Two Indians have so far won the Nobel for Physics.
(2) Both were Chandrashekhar
(3) One was the nephew of the other
(4) The junior of the two it for got "Optics Research"

---

142. 2001 च्या जनगणनेनुसार, महाराष्ट्रात परराज्यातून स्थलांतरीत झालेल्या लोकसंख्येच्या उतरत्या क्रमानुसार राज्यांची साखळी निवडा.

(1) कर्नाटक → उत्तर प्रदेश → गुजरात → मध्य प्रदेश → आंध्र प्रदेश
(2) उत्तर प्रदेश → कर्नाटक → गुजरात → मध्य प्रदेश → आंध्र प्रदेश
(3) उत्तर प्रदेश → गुजरात → कर्नाटक → आंध्र प्रदेश → मध्य प्रदेश
(4) कर्नाटक → गुजरात → उत्तर प्रदेश → आंध्र प्रदेश → मध्य प्रदेश

According to 2001 census, select the chain of states in descending order of their migrated population from other states to Maharashtra.

(1) Karnataka → Uttar Pradesh → Gujarat → Madhya Pradesh → Andhra Pradesh
(2) Uttar Pradesh → Karnataka → Gujarat → Madhya Pradesh → Andhra Pradesh
(3) Uttar Pradesh → Gujarat → Karnataka → Andhra Pradesh → Madhya Pradesh
(4) Karnataka → Gujarat → Uttar Pradesh → Andhra Pradesh → Madhya Pradesh

---

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

143. कोरडवाहू शेतीमध्ये पीक उत्पादन वाढीसाठी खतांची कार्यक्षमता यामुळे वाढविता येईल :

(a) माती परिक्षण व मातीची प्रतिक्रिया (रिॲक्शन) नुसार खतांचा वापर.

(b) जमिनीमध्ये बियाण्याच्या 5 से.मी. बाजूला किंवा खाली खत देणे.

(c) पेरणीच्यावेळी स्फुरद आणि पालाश खत वापरणे आणि नत्र खताचा दोन हप्त्यात विभागून वापर करणे.

(1) (a), (b) (2) (b), (c) (3) (a), (c) (4) (a), (b), (c)

The fertilizer use efficiency in dryland crop production can be improved by :

(a) Fertilizer application based on soil test and soil reaction

(b) Placement of fertilizer about 5 cm away or below the seed zone

(c) Basal application of P and K fertilizer and N application in two splits

(1) (a), (b) (2) (b), (c) (3) (a), (c) (4) (a), (b), (c)

---

144. महाराष्ट्राचे प्राकृतिक विभाग ओळखण्यासाठी प्रामुख्याने उंची, उठाव आणि __________ हे घटक वापरले जातात.

(1) पर्जन्य (2) तापमान (3) मृदा (4) उताराची दिशा

For identifying the physiographic regions of Maharashtra, mainly three factors like height, relief and __________ is used.

(1) rainfall (2) temperature (3) soil (4) direction of slope

---

145. त्या व्यक्तीला ओळखा !

(a) ते इंडिया हाऊस मध्ये सहभागी झाले.

(b) जर ते मरण पावले तर त्यांचा पुनर्जन्म भारतात व्हावा जेणेकरून ते त्यांचे उर्वरीत कार्य पूर्ण करू शकतील असे ते मानीत.

(c) बॉम्ब तयार करण्याचे तंत्र शिकण्यास ते पॅरीसला गेले.

(d) सन 1914 पासून त्यांनी सशस्त्र चळवळ सोडून विकासात्मक सामाजिक कार्यास झोकून घेतले.

(e) त्यांना सेनापती बापट म्हणून अधिक चांगले ओळखले जाते.

(1) पांडुरंग महादेव (2) गोपाळ हरि देशमुख

(3) बाबा पद्मनजी (4) वासुदेव गणेश जोशी

Name the personality !

(a) He joined India House.

(b) In case he died, he hoped that his next birth would be in India to complete the remaining task.

(c) He went to Paris to learn Bomb making.

(d) From 1914 he gave himself for constructive social service instead of armed movement.

(e) He was better known as Senapati Bapat.

(1) Pandurang Mahadev (2) Gopal Hari Deshmukh

(3) Baba Padmanji (4) Vasudev Ganesh Joshi

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

146. परिसंस्थेसंबंधी खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत ?

(a) हा संपूर्ण पणे जीवशास्त्रीय भाग आहे.

(b) हा एक एकत्र/एकसंघ भाग आहे.

(c) हा प्राकृतिक पर्यावरण आणि जैविक घटकांमधील आंतरक्रियेचा अभ्यास होय.

(d) हा रचनात्मक आणि कार्यात्मक पैलूंचा अभ्यास होय.

(1) फक्त (a) (2) (b) आणि (c)

(3) (b), (c) व (d) (4) वरील सर्व

Which of the following statements about Ecosystem is/are **correct** ?

(a) It is entirely a biological entity

(b) It is an integrated unit

(c) It is a study of interaction between physical environment and biological components

(d) It is a study of structural and functional aspects

(1) Only (a) (2) (b) and (c)

(3) (b), (c) and (d) (4) All above

---

147. लॉर्ड डलहौसीने संस्थाने खालसा करतांना 'दत्तक वारसा नामंजूर' हे धोरण स्वीकारले होते. हे धोरण पूर्वी खाली दिलेल्या गव्हरनरस् जनरलांपैकी कोणत्या गव्हर्नर जनरलने स्वीकारले होते ?

(1) लॉर्ड ऑकलंड (2) लॉर्ड बेंटिक

(3) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस (4) लॉर्ड रिपन

While annexing the states, Lord Dalhousie adopted the 'Doctrine of lapse' which was earlier followed by one of the Governors General mentioned below. Who was that Governor General ?

(1) Lord Auckland (2) Lord Bentick

(3) Lord Cornwallis (4) Lord Rippon

---

148. प्राण्यांच्या हाडामधील व दातांमधील चुनखडी संचय (कॅलसिफिकेशन) होण्यासाठी कोणता पदार्थ कारणीभूत असतो ?

(1) नायट्रेट (2) फ्लोराईड (3) हायड्रो कार्बन (4) कारसीनोजेन्स

Which material causes abnormal calcification of bones and teeth of animals ?

(1) Nitrate (2) Flouride (3) Hydrocarbons (4) Carcinogens

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

149. (a) समतल बांध पद्धत मुख्यत्वे कमी पावसाच्या प्रदेशात जल संधारणासाठी वापरली जाते.

(b) ढाळीचे बांध पद्धत जास्त पावसाच्या प्रदेशात जास्त झालेले पाणी बाहेर काढून टाकण्यासाठी वापरली जाते.

वरील विधानांबाबत खालीलपैकी कोणता पर्याय बरोबर आहे ?

(1) (a) बरोबर आणि (b) चूक आहे (2) दोन्ही (a) आणि (b) बरोबर आहेत

(3) (a) चूक आणि (b) बरोबर आहे (4) दोन्ही (a) आणि (b) चूक आहे

(a) Contour bunding is a practice mainly adopted for conservation of water in low rainfall area.

(b) Graded bunding is a practice mainly adopted for disposing of excess water in high rainfall area.

Which option is correct regarding above two statements ?

(1) (a) is true and (b) is false (2) Both (a) and (b) are true

(3) (a) is false and (b) is true (4) Both (a) and (b) are false

---

150. पिकांच्या वाढीसाठी किती अन्नद्रव्ये आवश्यक समजली जातात ?

(1) 20 (2) 16 (3) 25 (4) 18

How many elements are said to be essential for the growth of crop plants ?

(1) 20 (2) 16 (3) 25 (4) 18

- o O o -

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्रमांक **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासीठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com